



076226

COPY RIGHT BY C M SHAR

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કોર્પોરેશન બિનાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૧૯-૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડોનોર ૨૧૧૬ ૨૧૧૫-૧
સં ૨૧૬

તિથિ ૨૧ - ૧ - ૧૯૭૧

—: અસલ સંગીત :—

ફોનોગ્રાફ ગાયન

સંગ્રહ.

સાથે

સમલ કરી પ્રગટ કરી

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

કે. મણીતળાવ, મેઇનરોડ મુરત.

સુવર્ણ વર્ણ સાથેની નવિ આકૃતિ.

સંવત ૧૯૮૪

૧૯૨૮

COPY
RIGHT
BY
C. M. SHAH.

— કીર્તિ :—

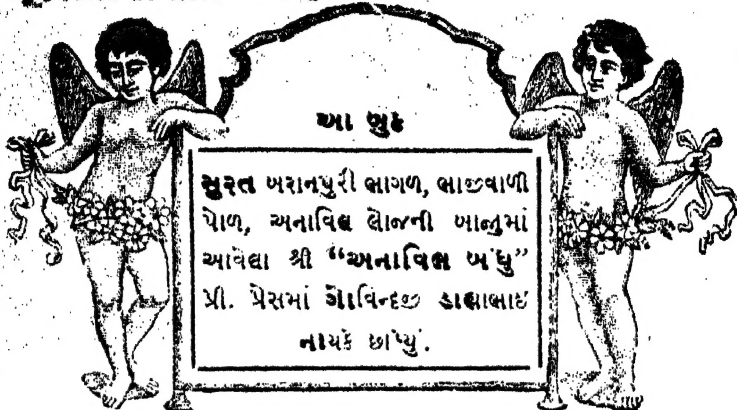
દશ આના.

[૫૦૦]

એજન્ટ-મુકસેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૪૧૮૦

ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ



સુરત ખરાનપુરી ભાગળ, લાલવાળી
પોળ, અનાવિલ લોળની બાળમાં
આવેલા શ્રી “અનાવિલ ખંધુ”
પ્રી. પ્રેસમાં ગોવિન્દજી કાલાભાઈ
નાયકે છાપ્યું.

કવિ શામળભટ્ટ કૃત. વાર્તાનો મહાસાગર

ખત્રીશ પુતળી

ની મહોટી વાર્તા, ❀

ખત્રીશ પુતળી વા સિંહાશન ખત્રીશી
કે જેમાં રાજા વિક્રમને સિંહાશન પરની
ખત્રીશ પુતળીઓ જુદી જુદી વાર્તા કહે
છે તે-મોકુ સોનેરી પુંઠા સાથેનું પુસ્તક.
કીમ્મત ચાર રૂપીઆ પોપ્ટેજ અલગ.

સંગીતનાં શોખીનોનાં
માન પામેલી

જ ન સ મા જ માં
પ્રખ્યાત થયેલી



“અસલ”

-સંગીત-

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ૧ થી ૫ સાથે.

વીર—કુણાલ.—રાગ,ગઝલ—

અમારાં દેશને છોડી, અમે ચાનાર પરદેશી;
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો પ્યાર પરદેશી.
થયાં દુર્ભાગીયાં એવાં, તળવી દેશની સેવા;
ભટકશું પારકા ઘરમાં, બની લાચાર પરદેશી.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય રીતિથી;
અમે દત્તકર્મથી ચમશું હૃદયના હાર પરદેશી.
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં;
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હૃદયપાર પરદેશી.

બલીરાજ.

—:====:—

મારી સજની તું ક્યાં રમીઆવી રજની, સાચું બોલ, બોલ, બોલ,
શાણી સૈયર, તું શીદને આળ ચઢાવે, કેડો છોડ, છોડ, છોડ ?
હમણાં માળા ગુંથી હતીને, હમણાં કેમ કરમાણી,
પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો, તારી ભમ્મર ક્યાં ભીંજણી—સાચું.
કાળો ભમરો શીરપર બેડો, ઉરાડતાં ધજરાણી,
લાપોટે લટ છુટી ગઇ—મારી ભમ્મર ત્યાં ભીંજણી—કેડો.
કસ્તુરી તારા અંગે મ્હેકે, કુસુમ-કળીના હારો,
નયન રહ્યાં છે નાચી નવેલી મળીયો કાણુ ઠગારો—સાચું.—સાચું.
ચંદ્ર-સરોવર નહાવા ગઇતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
છાત ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી—કેડો.

રાજા જશવન્તસિંહ

—રાગ ભજન—

મારા ભવની ભાવટ ભાગીરે જોગીડા જુના—
લગની તુજ નામની ભાગીરે જોગીડા જુના—
વચનો ભેદ ભર્યાં ભેદનાં, હૈયાં તુજવીણ સુના—
આ કામણુગારી નારીએ શું કામણ મુંજને કીધું ?
તન દધને મનકું લીધુંરે પણ દુઃખ વિયોગનું દીધું—
નીશદીન સાથ રહું સમજુના.....મારા ભવની—

મહા^૨વેતા કાદરખારી—રાગ—ભજન—

રૂપે શું મન રાચોરે. કાયાનો રંગ કાચોરે ભગવાન ભજો (૨)
હાડ માંસને રૂધિર ભરેલું મદ્યુ આમડે અંગ, (૨)
ગંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ.
ભરસો નહીં સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન ભજો—

ભરથરી-પીંગળા અને ભરથરીનો સંવાદ—

ધીક યુવા ધીક મુજને, ધીક કામ વિકારજ;
જેણેરે ભુલાવી મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારજ,

—ભેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાજ રંક છું, નારી-અજ્ઞાની જાતજ;
અન્ય વખત એવું નહીં કરું, લાજ્યા માતને તાતજ—ભેખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગળા, એશું બોલે વચનજ;
રાજરે તજ્યું તુજ કારણે, જે વિચારીને મનજ;

ભિક્ષા દેને મૈયા પીંગલા.

તુરે ખોટી ને ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સંસારજ;
અલખ જગાવું વન એકલો, જેથી પામું ઉદ્ધારજ.—ભિક્ષા.
રહોતો રાજ રસોઈ કરું, જમતા જાઓ સ્વામીનાથજ;
ક્ષિરરે નીપજાવું ક્ષણ એકમાં, જમીએ આપણુ સાથજ.—ભેખરે.
મઢીરે કરાવું રંગ મહેલમાં, રાખું ગુપ્ત અવાસજ;
જેમરે જાણે નહિ જગતમાં, સાધો-જોગ રહી પાસજ—ભેખરે.
મહેલરે તારાને રાણી શું કરું, કેવો ગુપ્ત અવાસજ;
ક્ષિરરે ભોજન તારું રાણી શું કરું, નથી ભોગની આશજ—ભિક્ષા.
વાસી જંગલના જોગી અમે, નહીં ગ્રામમાં વાસજ;
વિષતી વેલીથી અજગો રહું, નહિ નારીનો પાસજ.—ભિક્ષા.
ભગવા જોઈ રાજ ભરથરી, દાવાનળ દીલ થાયજ;
માઠ-કહો-ન-મારા કંથજ, લાગે દેહમાં લાયજ.—ભેખરે.
વધુરે શું વડું રાણી પીંગળા, કરું અરે ફટલો ઉચ્ચારજ;
ખંધુ જેવોરે ખંધુ તજ્યો, માર્યો વચન નો મારજ,
હવેરે રાજને રાણી શું કરું ?

વાંકીરે વિદ્યાતા મને લુલાવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે શું કરું, મારગ આપો પૃથ્વી માતજી.-ભેખરે.
ત્રણશો નારીરે અન્ય આપની, માળવપતિ મહારાજજી;
એકને કારણ એને નવ તજો, પાપી પીંગળાને કાજજી-ભેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતે કર સતસંગજી;
સચુરે નથી કોઇ કોઇનું, આ સંસાર પતંગજી.-ભિક્ષા.
દેતી હું તો ભિક્ષા દે મુને, નહિ તો કર ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરજી મારારે રોશે થશે, ચાલી જાય જમાતજી.-ભિક્ષા.

મહાથેતા કાદમ્બરી —:====:

યષ્ઠ પ્રેમવશ પાતાળીઆ, મારા મનના માલીક મળીયારે...(૨)
પ્રીતે કરો મુખવાસ, સજનવા રાજ હૃદયના વાસી.
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી. મારા મનના મનોરથ ફળીયારે...યષ્ઠ.
ભાગ્યવંત ક્યો લગવતી મુજને, જીવન સફળ થયું મારું,
કરો શ્રીહરિ શુભ તમારું, મારા મનના માલીક મળીયારે...યષ્ઠ.

વીર કેશરી.—રાગ—ગઝલ,—કલ્વાલી—

થવાનું ના થવાનું કહે; નજીમી કોણ એવો છે;
ન જાણ્યું જાનકી નાથે; સંવારે શું થવાનું છે?
હતી શલ્યા રૂપે “અહુલ્યા” જગતમાં વાત જાહેર છે;
ન જાણ્યું જાની ગૌતમે; સંવારે શું થવાનું છે?
હતા કૌરવ અને પાંડવ; જગતમાં મહાપ્રણી યોદ્ધા;
ન જાણ્યું લીલમ જેવાએ; સંવારે શું થવાનું છે?
રમ્યા જીગડું સહ સાથે; વિભુતી સૌ ગયા હારી;
ન જાણ્યું વર્મ જેવાએ, સંવારે શું થવાનું છે?

દલપત ભજન.

—રાગ-ભજન—



મોહન તારી મોરલીરે,
વૃજનારને વેરણુ થઇ !
(૨) હે.....હરી.

કામળ સુરે કાળજી કાર્યું,
ચીતકું ચોર્યું વેરણુ થઇ-મો.
કામ તો હવે કાંઇ ન મુજે (૨)
સાંભળતા શત્રુ થઇ—(૨)
માતા પિતા તણી લાજી તજીને,
વૃંદાવનમાં ગદ્—મોહન.

વૃજનારને વેરણુ થઇ, મોહન તારી મોરલી-તારી મોરલી—(૨)
આવા આવા કારમાં કામણુ (૨) શામળા સીધા થઇએ—મોહન.
દુઃખડાં કરાં, હુગર ડોળ્યા, મા આપડી લ્યો પછએ—મોહન.
“દલપત” વ્રીહના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઇ—મોહન.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:≡:—

શું કહું કથની મારી રાજ, શું કહું કથની મ્હારી.
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ.....શું કહું.
પરખી પારીજાતિક મેં અર્પણ કીધું મન મ્હારે,
પતી તજી પરસોક સિધાળ્યા, કરી જીવતર મમ ખાઈ રાજ—શું કહું.
અંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ—શું કહું.
અરપ્યું મેં સર્વસ સ્વામીને, પ્રેમની કંઈની ધારી;
તજી જગત જંજાળ સર્વ હું, પ્રીતે ભજું ત્રાપુરારી—શું કહું.

ભરથરી—રાગ-મરશીયા—

હાય, કેમ આ સહેશે ઉઝેની રડાપો, ધણી થઇ છે રાજી ભાઈ રાખો
 બાણુ લક્ષ માળવાના છો સ્વામી, કામ કાડીલા રૂપે ન ખામી,
 ગૌર અંગે ભભુત શી જામીરે.—હાય, કેમ
 એક બાણું કૃષ્ણા તમારી રૂએ, ચંદ્રકળા ચોધાર નીર ચુએ,
 બાપુ સુખે ન આજ કાંઈ સુએરે—હાય
 મેહેલ મેહેલે વિલાપ છાયો છે, પવન શોકનો સધળે વાયો છે
 કળકળતાં બાઈઓ ને ભાઈઓ છેરે—હાય
 ખાંધે લટકી શી ભગવી ઝોળી, આઝ્યા વસ્ત્ર ક્યાં ગેરે ઝળેાળી,
 હાય હૃદયમાં પ્રગટાવી હોળીરે—હાય
 નથી વિક્રમ ભાઈની કંઈ આશા, કીધાં કરમે એવારે તમાશા;
 એણે બીજાં જંગલ કંયાઈ વસાવ્યારે—હાય
 ધણી નોધારા અમને કરોમાં, આવું અણધારું પગલું ભરોમાં,
 જોગી જીવતાં ચિત્તામાં ધરોમારે—હાય

વીર કેશરી —રાગ. ગઝલ—

ખરા તે હીંદના સંતાન લડે જે હિંદને કાળે,
 લડે જે હિંદને કાળે, મરે જે હિંદને કાળે.
 દુભાતો દેશને દેખી, ચડે વારે ઉમંગેથી,
 પ્રભુ કે બાદશાહોથી, જીતે જે હિંદને કાળે,
 ન મોહે માયા મહોબ્બતમાં, ન લોભે માલ દોલતમાં;
 જીવન નજર પ્રાણુ સૌ પળમાં, તને જે હીંદને કાળે.
 ચક્ષોધર્મસ્તતોજય છે, કરો યાહોમ શો ભય છે;
 અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હીંદને કાળે,

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:≡≡≡:—



મંજરીએ મનડું મોલું રે,
મન ગમતા મહારાજ—
મારામનગમતામહારાજ
એ શુ' દીલકું અમ પ્રોચું રે
મન ગમતા મહારાજ—

(“ શુ' આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે ? ”)

સાખી { “મનને તો ગમતું ઘણું મુખથી કેમ મંગાય,
વીણુ પ્રીત્યે વીણુ પારખ્યે, ઘટે માન મુનિરાય
સાખી { “માએ માન ઘટે નહિ, જેવું જ્યાં દાતાર,
“ મુખે વીરારો પુષ્પ આ, ધરો રણ મોઝાર.

અતિ ઉદાર દીલ તમ જેયું રે... ૮. મનગમતા

ઉદયભાણુ—

—:≡≡≡:—

મન માયાના કરનારારે, જરી જેને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જેને તું પંડીત પુરાણારે, કોના અમર છે લેખ લખાણા;
કાચી છે કાચા આ, માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા,
શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાલક ખીચારા લપટાયા.
લાખોની પાંખો ગઈ છે પીંખાઈ, જેણે મૂંછપર લીંચુ ઠરાયા;
કાળના કો'વાડેથી કાણુ બચ્યું છે, બલે રંક કે હોય મહારાયા,
મંથાના જેવા રંગ સોનેરી, વંધ્યાને લાક લડાયા;
જેઅનને તન ધન તેવા સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

લીલાવતી

—:≡≡≡:—

અરજ સાંભળોને સરકાર મુજને ગાંઠતી નથી ઘરનાર (એ ટેક).
 અગીયાર વાગે હિંમમાંથી ઉડી, તરત તડકે જાય;
 દાતાણુ કર્યા વિના મોગરીને મુળા ખોળામાં લઈને ખાય-અ.
 વાંકું ચુકું બોલી વઢવું ને રડવું, કુચ્છ રાંડને રોજ,
 ઘરમાંથી ગોળ ધી ચોરી ખાવાની, ખોટી પડી છે ખોજ.-અ.
 પાડા પાડોશીને ડોશી ડોસાથી, લડી ચુકી લાખવાર,
 પોતાના બાળકને નિત્ય બઝુડે, મારે મને પણ માર.-અ.
 રાખના ઢગલામાં ફેરા પડ્યા જેવું, રાંડના મોઢાનું રૂપ,
 સુત ભડકામણી ભારે કુભારજી, બડકી મરું છુરે ભૂપ.-અ.
 મુગરીના માળા સરખું છે માયું, વેંત વેંત લાંબા વાળ.
 ખણુતાં જીવોના ટોકળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ,-અ.
 હોળી-દીવાળીએ નહાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વહ,
 અંગે ઓઘરાળાને લુગડામાં લીખો, મારવાડ કેરી મઢિ.-અ.

વીણાવેલી—

—:≡≡≡:—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
 તારો ત્યાં લગી જાયજે, જ્યાં લગી શ્વાસોવાસ;
 સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સરખાં મानी લઈએ,
 રાખે જેવી રીતે રાખા, રંગે તેવી રીતે રહીએ.—સદા.

સાખી { પીંપળ પાન ખરંતા હસ્તી કુંપળીઆં
 { મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીઆં.

દશાના ઢંગ રૂતુના રંગ જેવા દેખી લઈએ—સદા.

સાખી { કદી મેહલો ને માળીઆ, કોમળ છપ્પર ખાટ;
 { કોઈ દીન એવો આવશે, ભુખ્યે ન મળશે ભાત—સદા.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —રાગ. ભજન—



રામ ભજ તું પ્રાણીયા,

તારા ભવની ભાવટ ભાંગશે (૨)

(“બોલો રામ સીતા રામ”)

પંખીડાં જો તું વિચારી-

કર્મ તારા લે સંભારી,

વાસના નહારી.....

તુને રૌંધરૌંધ નર્કે નાંખશે-રામ

મૃદ તેં મતિ વિસારી,

મતિ તેવી ગતિ તારી,

ઉડજો સંભારી તારી-

કાયા કંચનની થશે-રામ.

અરુણોદય

—:≡≡≡:—

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો,

પીયુ પહેલી પેસેન્જરમાં આવજો;

હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો—પીયું.

શિક્કની કીનાર કોષ્ઠક વાયલ આવજો,

કોષ્ઠક નવા નાટકના અચ્છાં ઓપેરા.

થોડા હેડબેન્ડ હેર ઓપબનાં લાવજો—પીયું

એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજો,

આવવાનો તાર મને આગળથી આવજો.

તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયું.

બલીરાજ.



વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
 નથી વાંક જરા કાંઈ મારો નણહલ તમ વીર ઠગારો;
 રંગ મહેલમાં હતી એકલી આવી અડપલું કરી ગયા,
 ચુંબન કરી, ભરી અંક મીલાવી, મોહન મનકું હરી ગયા.—નથી.
 વસંત-જ્યેષ્ઠન યુલવાડીમાં ભુલો પડી ગયો ભમરો,
 લાલચ આપી તેં લલચાવ્યો, અધુ ડાહ્યો ડમરો—વશ.
 શરમાળે મને સાન કરીને કંચુકીની કશ છોડી,
 હૃદય-ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી—નથી.
 વદન ચન્દ્ર છાંયી રતી લગવે, બ્રહ્મ કામજુગારી,
 અધુ મારો સરળ હૃદયનો કળા અજબ છે તારી—વશ.

વિણાવેલી—



અરે શું માનવનો અભિમાન પલકમાં ટળી જશેરે,
 અરે જેમ પીપળ ઉપર પાન-પલકમાં ખરી જશેરે.
 પલકમાં ખરી જશેરે-માટીમાં મળી જશેરે—અરે
 ઘડી જીવતરમાં ઘડી એક સુખની ના.....રે નથી;
 મૂઠ મમતમાં તોયે મરતા આ અ.....રે મથી.

પામર નર નાદાન.....અરે શું.

સાખી { “કાયા કલેવર કારમું, છે ગંદકીનો ઘાડવો;”
 { “સમજી જતે સમજી જઈ, અભિમાનને વણસાડવો.”

સાખી { “અભિમાન ક્ષણિધરને નહિ. દુધ પાછને પેઠાડવો,”
 { “રાવણ સરિખા રાજવીએ. લીધો નથી કંઈ લાડવો.”

માલતી-માધવ. —:≡≡≡:—



નાનકડી નાજુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી
મારા લાલની છું લાડકડી (૨) છું લાડકડી (૩)
આંખ તણે મટકે પટકું છું લાલને-
નાની શું સમજે વહાલાના વહાલને
(હું તો બધુંએ સમજું છું)
જણી ભોળો ભરથાર, તું બહુ માથે ચડી (૩) નાનકડી.

બિલ્વમંગળ ઉર્જે સુરદાસ. રાગ-ભજન.

આ તારાં વચનો સારાં, રનેહે સાંભળતાં.
શાન્તિ પામ્યું મન મારું રે આજે—આ.
જગની જગ્ગળમાંથી બાળતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય ગુરૂ ચીન્તામણી, ધારું રે આજે!
—ભક્તિ ભગવાન કેરી કરતાં હમેશાંજી.
થવાનું ત્વરાએ શુભ તારું રે શાણા—આ તારાં,
વીર કેશરી —:≡≡≡:—

આપ પાપડવાડીમાં પધારજો લહેરીલાલ,
મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડોસમાં તુલસી ક્યારાનું નિશાન છે ?
છળમાં! તુલસીના ઝાડનું નિશાન છે—લહેરીલાલ.
અખંડ અને અમંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો.
હડતાવાળાનું તોફાન છે, જ્યાં હડતાવાળાનું તોફાન છે—લહેરીલાલ.
જોખમ ભરેલું. કામ પુરી પંચાત છે, ધાસ્તી છે! આફતમાં
જન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે—લહેરીલાલ.

સંગીત લીલાવતી —:≡≡≡:—

લાજ છોડી છેક તેં છડેલ છોડરા, આપની તેં આપરના કાંકરા કર્યાં.
આવી છે દીવાળી હોળી હાથિયામાં બળે, જઈં છું. વહુને

તેડવા પણ દાંડો શો વળે લા.

સે-સાસરામાં બણે છે જમાઇને સહુ, માટે નહિ મોકલે વેવાઇ તો વહુ. લા.
સ-કરવાને વીવેક લોક લાજથી જવું.....
ને-ગાડી લાગ્યો ખોટી ક્યાં સુધી થવું.

ખિલ્લમંગળ ઉર્ફે મુરદાસ —રાગ-ભજન—

દાસ પરે દયા લાવેરે, દયાળુ દેવા, દાસ પરે, દયા લાવો-ટેક.
સંસાર સંબંધ ત્રોડી જીવ આપ ચરણે નેડી,
હુંતો બની બેઠો, આવો આવોરે—દયાળુ.
આખો વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાજં,
વારે-અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ.

બલીરાજ —:≡≡≡:—

આનંદ મંગળ ગાઓ પરણાવી લેશું દહાવો,
મારી વેવણ રસીલી નેડી શોભશે ?
નિરખી કન્યા કહેશે, મુખ નેઘ તાકી રહેશે-મારી.
વાહ ઠીક મળ્યું છે ટાણું, એક લુલું ને ખીજું કાણું;
મળી વેવાઇને વેવાણું ફેરવોને ઝટ-આનંદ.
ફેડાકિયા તમે નેશે, હોળીને દહાડે રોશે;
કેવી જન નેડી હું આવું, દુનિયામાં ડંકો વાગશે-આનંદ.
તડાકીયા કહું તમને. અતિ ઉમેદ મનમાં અમને,
વાળાં વગડાવું ને ને, ફેરશુરામનો ફડાકો-આનંદ

(મુંબઈની ઇમીટેશન શેઠાણી !) રાગ-ગઝલ—

તમે મુંબઈ વિષે આવ્યા, નિહાળી સર્વ હરખાયા

છતાં સાહેબ ઓ મહારા ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
અહા ! મુંબઈની અલખેલી ! હકેલી કંઈક સુધરેલી,

લટકતી લાજને મેલી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
ફરે છે કંઈ ઉધરાણી, લખે નામુ નયનતાણી

છતાં કહેવાય “ શેઠાણી ” જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
પતિ પરદેશમાં આવે, પ્રિયાને પાસ તેડાવે;

પછી વહુ પાંખ ફફડાવે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
સ્વદેશે કામ સૌ કરતી, ખુશીથી ખાંડતી દળતી;

હવે રામા વિના રડતી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
ધરે સસરો અને સાસુ ખરચ વિણ ખેરવે આંસુ

જમે વહુ મિષ્ટ ફરમાસુ જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
કુવેથી ખેંચતી પાણી, નણંદની સાચવે ભાણી

હવે ચંદ્ર રાયની રાણી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
ઘણી મુંબઈ તણી નારી બતાવે ઠાઠ બસ ભારી

બહે વર થાય ભીખારી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
બને મુંબઈની શેઠાણી કરે પઈસા તણું પાણી

રળે વર ઠાંટીઆ તાંણી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
પતિ શીતેર લાવે છે, સકળ પત્ની હડાવે છે,

છતાં દેવું કરાવે છે, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
વસાવે નવનવી સાડી, કુલેલી ફેન્સી ચોળી;

ખરીદે બુટની બેડી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

સુવાસિત તેલને અતર, રૂમાલો રાખતી સતર,

ગણે છે કોણ ત્યાં ગણતર ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
કપાટો કે ત્રીજેરી ના-છતાં દશબાર ચાવીના;

રૂપાના રાખતી ઝુડા, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
જશે નાટક તમાસામાં અગર સરકસ-સીનેમામાં;

ગણે મ્હોટાઈ ભપકામાં જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
સદા નરવી રહે નાડી, જતાં કંઈ જોઈશે ગાડી;

જશે લટકો કરી લાડી, જુઓ મુંબઈ શેઠાણી ?
કરે ધરકામ સૌ ઘાટી-પદમણી પાલવે જતી;

અહા ? હોંસે હવા ખાતી, જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?
નથી નારી સકળ એવી, સતી કંઈ છે સીના જેવી;

દયા સેલાગ્યની દેવી, અસલ છે એજ શેઠાણી ?
નકલ કરનાર શેઠાણી ? સુણી ના કોપશે વાણી;

હશે પરમાર્થિ ને શાણી, ખરી મુંબઈની શેઠાણી ?
અપંગો પર દયા આણી, દુઃખીના દર્દને જાણી;

મદદ દેતાં ન અચકાણી ! અહાહા ! એજ શેઠાણી ?
સ્થિતિ સ્વામી તણી જાણી; વીના “ઘાટી” ન ગભરાણી;

શિયવંતી વિનયવાળી, ગુણી ગૃહરાજ્યની રાણી ?
(“રા. મણીકાન્ત” ની કાવ્યમાળામાંથી)

ખિલ્લમંગળ ઉર્જે સુરદાસ-રાગ. ભજન-

વિષય વાત મમ તાજ તજને, કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે,
અધમપણાને અલગ રાખી, ભંડાર ભક્તિના ભરવા દે,
નટવર નામનું નામ મળ્યું છે. તો ભવસાગર તરવા દે !
નાશવંત નર નામ છોડીને અક્ષય વરને વરવા દે-વિષય

રાજા જશવન્તસિંહ —રાગ. કંવાલી—

અમર આત્મા અમારો છે. મરણ દરકાર શા માટે !
મરી જાણે નો જન્મીને, જીવન દરકાર શા માટે !
જગતમાં પ્રાણી કે મરતાં-મરીને-જન્મતાં પાછાં,
બધાં ઘટમાળમાં ફરતાં, પછી તકરાર શા માટે !
ચૂક્યો જે લક્ષ જીવનનું ગયો તે જીંદગી હારી.
જીવ્યો તે ના જીવ્યો જગમાં, જીવનને ભાર શા માટે.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:===:—

માલીકના બાળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હર્તા સૃષ્ટિના સૌ બાજુ એને હાથ-
ઋણાનુંબંધે આવી મળવું, બાળ્યું નવ કોઈનાથી બળવું
જગત માત્ર તેને આધીન છે. અનાથના જે નાથ
નહિ પીંડ આ પોતા તણે, પોતાનું કંઈ ના જાણવું
સોએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તણુંજ પ્રમાણવું-જગત.

બોલતો કાગળ —:===:—

રંગી, આ દુન્યા. નારંગીએ, રંગી, તે રંગી ભેરંગી, દુન્યાદોરંગી...રંગી.
સાગર પાણી શીતળમાં, વડવાનગ તેનાતળમાં, આગને પાણી બન્યા મંગી
આ આજે અંગી મનાતાં, કાલે ભુજંગી થાતાં

કોણ ભુજંગી...કોણ અંગી...રંગી...

વાયુ જે દીપક હારે, આગને એજ વધારે;
પ્રભુની પ્રભુતા દોરંગી...રંગી આ દુનીઆ...

બોડાણો. —કબીર ભજન—

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે, મેરામણુ ગાડીવાળા,
તારી મજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણુ ગાડીવાળા;
ઘોડા છુટયા ચાનશે, પીછે પડી પોકાર,
દશ દરવાજા બંદ હુવા, તોળી નીકળ ગયા અસ્વાર-તારી૦
ગંગા કીનારે ધર કરી, અને નહાવો નીરમળ નિર,
આપ્યા વિના શું પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કબીર-તારી૦

ભજન-કિર્તન અને ભક્તિરશમી ભરપુર કાવ્યોથી છલાછલ

❧ ઘેરેઘેર વખણાયલું ❧

નરસિંહ મહેતો, મીરાંબાઈ, દયારામ, પ્રેમાનંદ
વિગેરે પ્રાચીન ભક્ત કવિઓની કાવ્ય પ્રસાદી રૂપ મહોદું પુસ્તક

====કાવ્ય દોહન====

જેમાં-પ્રભાતીયા, ભજન, પદ, ગરબી, લાવણી, વિગેરે
અસંખ્ય પ્રખ્યાત ભજનોનો સંગ્રહ ભરેલો છે.

કીંમત રૂ. ૨-૮-૦ અઠી રૂપીયા.
મળવાનું ઢેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલર.

રાણીતળાવ—સુરત.

विश्वंभरनी विश्वलीला.



અમારી આ લોકપ્રીય બુકની આ અગાઉની
બધી આવૃત્તીઓનું લોકપ્રીય દર્શણીક ચીત્ર.



કંઠવધ.

—:≡:—

કાનુડા તારી કામણ કરનારી, વૃજમાં વાંસલડી વાગી,
મીડી ને વળી મોહક, મન વશ કરનાર—વૃજમાં.
મન વશ કરનારી, સ્વર સુણતાં લાગે સુખકારી;
હું ઘેઝી, (૨) તમ વિણ થઈ છું ગિરધારી—વૃજમાં.

લિખમ પીતામહ. —:≡:—

જખમના દરદો જખમી જાણેરે, વિણ-જખમી શું જાણે.
મરદના ઘા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે
ઓ બાઈજી.....કાયર શું જાણે;
આમ્ર સ્વાદમાં કોકીલ માણે મૈના દાડમ દાણે,
હરખી હરખી હુંસ કમળના કોમળ તંતુ તાણેરે;
બગલા શું જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ.
પતિ-પત્ની માણે રતીરશમાં કામદેવને બાણે,
શું સમજે તે જોગી જન્મનાં, જે જગ મીથ્યા જાણેરે;
જાણે તે જાણે.....ઓ બાઈજી...,.....જ.

વૈરાટપર્વ,

રાગ-ભજન.

કાયા માયા કોઈની નાહીં ભાઈ, સમ કહેતે હંચ અપની અપની.
સત્ય જીગમે હુરિશ્ચંદ્ર બચે રાજ, સત્યકી સત્ય કહી,
એક સત્ય કે કારને ઉતે કાયા—એચ દહી ?
ત્રેતામે રાવણ બચે રાજ કંચન કોટ સહી,
એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ જાતી, વાકો લકડી નાહીં મીલી ?
પ્રાન વાયુ જગ ઉડ ગયા તનસે, માયાબી મીટ ગઈ,
હસ દુનીયામે વોહી નર ભુલા. જીસને કાયા અપની કહી.

અળીરાજ.

—:≡≡≡:—

છોને કહેતા જોલી રંગીલા મને છોને કહેતા જોલી,
હું તો જોમનમાં થેલી અનેલી—રંગીલાં મને.
આગળગીયાની સહેલ અહુ સુંદર, જાણે શું ધરમાં જોધેલી,
અદામી હલવોને ધારી જલોમી. તાજ તાજ ખાઉં પહેલી—રંગીલા.
સાડીનની સાડીઓ કસળી ભરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ કોઇએ દોડેલી;
પોલકાને યોળાઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી—રંગીલા.
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર, અંગડીઓ માણેક મહેલી:
લુમણાને ઝુમણાં લાડવાઇ પહેરતી. વિધા હું પાકી લણેલી—રંગીલા.

સુર્યકુમારી

—:≡≡≡:—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ.
મૃત્યુ લોભનાં મુનુષ્ય ક્યાં-ક્યાં અમરાપુરી ઘાટ,
અધરીત-કહે એ કેમ અને, વસમી વીકટ એ વાટ.
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાતક તમે નંદનવનના;
રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાતી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અતર, સ્વર્ગ અમારું સોહાવળે હોરાજ.

રાજ શંભાળ.

—રાગ-ભજન-ઉસ્તદી.—

રાજ તોરા કુંઝરીઆ પર, બોલે ઝીણા મોર,
મોર જો બોલે પપૈયા બોલે, કોયલ કરેરે કલશોર (૨)—રાજ.
માઝમ રાત વીજલડી ચમકે, જાંઘ ઘટા શી ધનધોર (૩)—રાજ.
સાખી { કોકિલ કલરવ તું કરી, બળતીને નર બાળ,
હું સુતી પિયુ વિરહમાં, દેડે હેડે જાળ.
બાઈ 'મીરાં' કહે પ્રભુ ગીરધરનામર, તું મારા ચિત્તડનો મોર—રાજ.

ભજનામૃત. —રાગ. ભજન મીરાંબાઈકૃત—



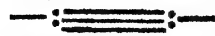
બલીહારી રસીયા ગીરધારી,
સુંદર સ્યામ હો તજી અમને.
મથુના વાસી, આવા ન બનીયેજી.
વાંસવતી વાગે એહવા ભણકારા વાગેને,
વૃજ વાટ લાગે ખારી, -સુંદર
જમુનાને કાઠો વાહલા ખાવાને દોડેને,
અકળાવી દે છે મુને ભારી,
વૃદાવનકેરી શોભા, તમવીણુ અમનેનો
નવ લાગે હવે સારી-સુંદર
ગોવરધન તેજ્યો બહાલા ટચલી
આંગળીયેને અમપર દોળ્યો ગીરધારી

મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, યુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી -સુંદર
અરૂણોદય.

—: આખાદીનો ઉપાય :—

ચાહો જો ભારતના સંતાન, જતમાં ભારત આખાદી
.....—તમે અંગે ધરો ખાદી,
દેશ ઉદ્યની તજો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી,
વિદેશીના તમે મોહ તબ્યાં નહી, કરી દેશની ખરખાદી,
કલંક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પરદેશ ખાદી.
“આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરૂણોદય થયો,”
“અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો. ભાનુ અરે આજે ગયો.”
“પ્રાચીનકળા મંદીર તમારું, તેજ હીણુ દેખાય છે,”
“કારણ તમારી સંપત્તિ, પરદેશમાં વહી જાય છે.”
લોકમાન્યના વીર વ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી, -તમે અંગે.

એકજુ લુલ.



મને લોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કરું ?
 અણસમજુને ફેાસલાવીરે મા, કેમ કરું ?
 મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સંભળાવે,
 મારું દીવ લલચાવે, પેલો ગરજ !
 પ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
 એ તો સાંભળે ન એકે, મારી અરજ;
 છાતીમાં-તો અરરરરરર અરરરરરર ચાયરે. મા કેમ કરું-મને.
 એના મોઢાથી મોઢાશ એ તો જાણે નાગપાસ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજ;
 કરે પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાંની હશે રીત ?
 થઈ બેશે ઘરાર મારો વરજ !

પૃથ્વી પુત્ર



માળ માતીડાની મોંઘી મંગાવજો,
 કંથ ઢોડીલા કંઠે પહેરાવજો.
 એળા કુમ્બુળી રંગે રંગાવજો-માળ.
 સાડી સુંદર શરીરે સોઢાવજો.
 હોંસિલા હીરાની બંગડી બનાવજો.
 ઢોમળ કુંદનને કંકણે દીપાવજો,
 દાર હીરા માણેકે મઢાવજો.-માળ.
 નીત્ય માટ બોજનીયાં ભાવે જમાડજો,
 આછાં આછાં પુલડાંની વેણી ગુંથાવજો.
 સદન રીજળાની જ્યોતે સોઢાવજો,
 મીઠાં બોખનનાં જાંબુ ખવરાવજો.-માળ.



શું નટવર વસંત થેઈ થેઈ નાચી રહ્યો,
 નાચી રહ્યો જગ નયાવી રહ્યો—શું
 સાખી { કોયલ મધુર મોરલી બની, છે નટવર કા'ન,
 { વિરહ દેલી ગોપી ઘણું, તણ નિકળી અભિમાન.
 રસિઆ ત્રિનાની બની બાળ. ઓ જ્ઞાવરી,
 વેણું વસંત ચિત વિધી ગયો—શું
 સાખી { શીતળ સુખકર પવનની. હેર ધુમે ચોપાસ,
 { જાણું રાધા કૃષ્ણ રાસ રમે છે ખાસ.
 વિધ વિધ પંખીના વેણ, ધુધરા ધમકેર.
 મહિં મહિં મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝમકેર.
 સાખી { નવપદ્મવ વાદો ધરી પચરંગી શીર પાલ,
 { ફાગ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાલાલ્ય,
 હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં.
 પ્રતિ ગુલાલ લાલ જાઈ ગયો—શું

છત્રવિજય

—:≡:—

આશીષ બાપુ આપો, અહીંઆથી વળે માપો
 મારા રાજ ચાલાકી આનું નામ છે—
 તારા કેવો કીધો? લગલા દગો તેં દીધો;
 આ સિંહ તણે ચાલાકીથી શીઘ્ર પડાવી લીધો.—મારા
 સોગ લાખ્યા મારા મેં લગલાને ઘરમાં ધાલ્યો,
 જોડાજો ગંભીર કર્યો, ને બુલબુલ આ લઈ ચાલ્યો.
 (વાહરે મારા વહાલા-લટકાળા લહેરો લાલા)
 કેશર શીઘ્ર કરો છો ચાળા? તમને લઈ જાય મોટરવાળા—મારા
 અરુણોદય. —રાગ-ગઝલ-કબાલી.

વહાલા કહું વહેવારના, જે વાત આ અમૂલ છે,
 અભીમાનથી ન સાંભળો તે, આ તમારી જૂલ છે!
 મન માન્યું મળતું નથી, કોમને અધુર સંસારમાં.
 ખામીમાં ખામી જોખવી, એ તો તમારી જૂલ છે.
 કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજાં-કાળા નથી,
 લેનીય કીંમત ના કરો તો, આ તમારી જૂલ છે.
 છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
 તોએ ન રાખો નેડલો, તો જવતર અમારું ધુળ છે.
 મોઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહું—એ શા કામનો,
 આ' પાઈ બાજો કાળજાં, એ તો તમારી જૂલ છે.

સાલતી માધવ.

—:≡:—

ભોભી મારાં ડાહ્યાં ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીજાવો,
 એ નાની નજીદલ આવો.....આ કોણ?.....તારો પ્રભુ?
 હવે શા માટે શરમાવો (૨).....ઓ.....

આનંદ લહરી.

—:≡:—

હું છું નખરાળી નાર, સામું ન જોશો લગાર-હું છું
નખરાંએ કધકને ધાયલ કર્યા છે મૂર્છા પામ્યા છે હજાર-હું છું.
વાંકી ભમ્બર મ્હારી કામણુગારી, નેણુ જણેખં જરનીધાર-હું છું
સ્થામું જોશો તો પોક મુકી રાશો. બનશે એ અક્ષત ગમાર-હું છું
અહલ્યાબાઈ.

—:≡:—

મને એવો પરણ્યો ભારે, બોલ્યું સાંખે લાક લડાવે,
તોકર થઇને નમતો આરે. લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતાં વસો લાવે, હીરા મોતીડા મંગાવે.
ત્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે ચિતડું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી ખંસીહું-એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ઇશારે થનથન નાચે. ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય,

{ ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું-વીજળી થોડી થોડી,
કામણુગારો કૃષ્ણ, મણીને, બનું રાધીકા ઝોરી-જોડી-
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ધોળે દિવસે રાત કહું તો. “હાજી હા” જે કંતો.
બની દીવાનો રૂપ રગમાં પાછળ પાછળ ફરતો,
‘હું-હોવે’ ધણી તો તેવો જોઈએ લાગે પાય, પાય, પાય,

વીર કુણાલ.

—:≡:—

હું મદમાતી, ભુડામણીને નામે પંકાતી,
કોઈ દેરી જોઈ લજવાતી. હું લયક છબી લેખાતી.
ભર જોમનમાં જોશાં ખાતી, દેવ દર્શને જાતી,
નીરખી કૈકની અંતરકળીએ, ખીલીને કરમાતી, રશથી ઇલકે મુઠાતી.

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

રામાદે શ્રમ કરે, સતિ તુજ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—સન્નન ફેરાં સાયમાં, મેં ઇગ ભરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દીન વનીતાની વાત.

ધર્મ ને વેદ પુરાણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીયો,

કૃપાનાથ મમ, પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળું મહારાજ ક્યમ પાછી (૨)

યમ—સુણી વિવેક ભરી મુઠ્ઠ વાળી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી, (૨) હવે—

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સામુ મુશ્કર દેખતાં થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિદુરઆવી, યાચ કોથી મિથ્યાનવ ભાવી—શાં

સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહી જરી. જ્યાં જાયે મમ નાથ,

તપવૃત આપકૃપા વડે ત્યાં આવું તમ સાથ, સંગત સન્નન તણી નથી સોંધી,

મૈત્રી સંત પુરુષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું રહી વૃત્તિરાચી (૨) વળુ

યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું,

સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ (મહારાજબુદ્ધિશાળીતસરાજને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! હિતમ વર જે આપ્યાં ભાવે હજ પ્રેમદા પુંકળ આવે—શાં

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદી, મુપાત્રોનું સનમાન,

સાધુ, તે ફરમન તણું, પણ સાધે કલ્યાણ.

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું,

યમ—શિતળ વચન મુધાસમ તારા, તૃષા તૃષાતુરની હરનારાં,

સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધી કરનાર મારે
સો ભાઈ થાય.)

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાનું માન વધાર્યું, પીયરતણું પણ કાળ મુધાર્યું—શાં.

સાવિત્રી—પર ફઃજે ફુખીયા બને, ફત્તહ દ્વય વિશ્રામ,

.....સરસો ભારે સંતનો, કરવાનું શુભ કામ.

સ્વજન માંહી વિદ્યાસ નવ લાવે, સજન ધર પુછતું સૌ આવે,
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં.
 સત્યવાનનાં જીવિત વીનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી આરસ સો પુત્ર થાય.)
 યમ-તથાસ્તુ ! ઘટે ના યાવું અતિ, વર લોભી, તજ પુઠ હવે
 સાવિત્રી-સ્વધર્મ ઠહાયો સાધુને, જે સુકે નવ લગાર,
 સાંપ્રત ભુત બવિધની, ગતિ તણાં આધાર.
 સજન ફરે ન આશા આવી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી.
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-અમુલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાંધે તુજમા ભક્તિ મારી,
 ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-પુત્ર તણું સુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન,
 જીવત દાન દઈ જીવનને, સત્ય કરે ભગવાન.....!!!

સુદ્રા પ્રતાપ.

—:≡≡≡:—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠાં બેન, ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
 કહે ઋતુ વિષ્ણુ ફળ ક્યાં દીઠાં બેન ઋતુ વિષ્ણુ ફળ ક્યાં દીઠાં છે.
 તરવર તહાં તરવરની છાયા, કંઈ તહાં કામનીની કાયા;
 જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંખા નવ પાકે.
 મન કરીએ ન અજાડાં.....બેન-ધીરજ.

માલતી માધવ.

—:≡≡≡:—

લ્યો સુંદરી સુમનની માળા, જઈ કહેજો પ્રણામ તમારા,
 માળા નહિ પણ વરમાળા, સુંદર વર આ...શરમાળા.
 મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઈ બાળ ચોકરી,
 તમે કિશોર એ નવલ કિશોરી, મટકે મોઝાં મટકાળા...લ્યો.

શ્રી લોભલગત કૃત. —ચાખખો રાગ લલન—
 મુરખે નાર કુલારજ આણી, એનું ઘર ક્યું ધુળધાણી.—ટે.
 પાંચ મણની લાપસી ભરડી મણની ભુંછ ધાણી;
 ધી'નાં ઘાડવા ઢોળી નાંખ્યા, દુધમાં નાંખ્યું પાણી—મુરખે.
 વાર પરખે વઢવાડ કરેને, કલેશ કરે જાણી જાણી;
 છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.
 ખરે ખપોરે રસોઈ નીપજવેને રાતે જાતી પાણી;
 છોકરાંને મારી મારી સુવાડે ઝોલાવા રાત જાણી—મુરખે.
 ટાઢું શીળું કંથ આગળ ઝાંસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી;
 સાંજ પડે ઘેર બટકીને આવી, ઉપર જતાં રીશાણી—મુરખે.
 પટીયા પાડી આંખ આંજ આડડે, સાસરે પીયર ન સમાણી;
 “લોભે લગત” કહે ચુર પ્રતાપે; ઉતરેલ નાર શીદ આણી—

પૃથ્વી પુત્ર. —રાગ—કલ્યાણી.—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે;
 તો ધ્યાન દમને સાંભળો. આ અજ્ઞયખીની વાત છે.
 ખાંડવને બાળ્યું અર્જુને લંકા હતી સોના તણી.
 હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદ્યો ઉત્પાત છે.
 બાળ્યો નકામો કામને, બેલાનમાં શ્રી શંકરે,
 દારિદ્ર જગનું બાળવા ના કોઈની તાક્ષાત છે.
 આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું;
 જો કૃષ્ણથી એ ના બાળ્યું તો અજ્ઞયખીની વાત છે.
 અકરપતિ સમ વિદ્વાતામાં, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
 ઉલટા તણું સુલટું ક્યું, એ અજ્ઞયખીની વાત છે.

ઉદય-ભાણુ.



માનના મોહન નથી, હાથે પગે થઇ માનુની.
 વેળા રસીલા વહી જશે, પરતાગે પાછળથી થશે,
 માન મોહન ! માન જાશે કાળ કાળી રહી જશે.
 પું માન ભલે ના માન મને પરવા નહિ,
 જીવન તને નહિ અલગ કરે તનથી;
 પ્રીત વચન વીણા રચના રસીયા મન રસીયા મારેજી—
 સંસાર નૌકા. —રાગ. ઉસ્તાદી—

શ્યામ કુલે હોંડાળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.
 લતાએ—પુષ્પેકો, કુલેમે ક્યા કુલાતી હંએ ?
 પવનકે કોકેમે કયેસી સુગંધ આતી હંએ ?
 ચમનમે કુલે શાએ સમા દીખાતી હંએ ?
 મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હંએ ?
 બસ મઠ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?—શ્યામ૦

રસીયો રસીલી આંદની નોં—

સમે સાંધી,

તજ સધળી ઉપાધિ, ગયાં—

ઉપવનમાં

ગુપચુપ વાતો કરે,

નેન ના ઇશારા કરે,

સંગે હસે હરે કરે રંગ—

ધુનમાં—(પછી),

પળમાં રીસાયા છે રસીલા,

બાન ભૂલી ભામની—

સાગર સરીતા. —:=====:

કુંવારું રહેવુંજ ધણુંજ સારૂ બલ્યું પરણવાનું કાકાજી બલ્યું પરણવાનું,
સારો ધણી જે નહીં મળે તો જુગ જુગ રડવાનું;

કાકાજી જુગ જુગ રડવાનું.

બેમથી રમાડું તને વ્હાલી હંમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ વ્હાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;

આણીયા દીકરા મુગો મરી રહે, નહીં તો ફળેતો થાય;
ઓ કાકા તમારું નખખોદ જાય.

મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય..... નહીં તો.....કુંવારું

સુરદાસ કૃત.

—ભજન-રાગ-પદ—

કેવું તે થાશે વહાણું, ધેન્ના પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણું—(ટેક)
લાડીને લાવું ને પુત્ર પરણવું, કાલની વાત ન જાણું—ધેન્ના,
અળીરાજ કહે લેઉં ઈન્દ્રાસન, યજ્ઞ કીધા નવ્વાણું—ધેન્ના.
જગત જુગદીશ ના ઓળખ્યા, એણે-ક્ષણું એક ન રહેવાણું—ધેન્ના.
કાયા જુડી માયારે જુડી, જુડું તે ઘર કેરું નાણું—ધેન્ના.
“સુરદાસ” કહે તમે હુરી ભજી લ્યો, ઓચિંતુ આવશે આણું—ધેન્ના.

સત્ય પ્રકાશ —:=====:

આઈ હું તો પરણી તોય કુંવારી;
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એજે ગયો અવતાર—આઈ.
સાસુ સતાવે નણું હરોવે મ્હેણું સહુ સંભળાવે.
કળેડલાની કહાણી કહી મને પાડોશજી શરમાવે.—આઈ.
કુવે તળાવે પાણી જઈ ત્યાં લોકો પાછળ આવે.
“નવી કાકી ક્યાં ચાલ્યાં” કહીને, પીટ્યા મને બોલાવે—આઈ.

કુરદાસ.

—રાગ. ભજન-પદ—



નાથ કેસે ગજકોળાંધ છુડાયો,
 પ્રભુ એહી અચરણ મોહો
 આયો-ના.
 ગજ ઓરગ્રાહ લડત જલ
 જીતર,
 લડત લડત ગજ દાર્યો,
 જવલર શું રહી જલ ઉપર,
 તથ હુરી નામ પુકાર્યો-ના.
 સવરીક ઓર સુદામાકે,
 તાંદુલ, રૂચી રૂચીભોગલગાયો,
 દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી,
 બાજુ વિદુર ઘર પાયો-ના.
 પેઠ પક્ષાળ કાળી નાગ,
 નાથ્યો ફણુ પરનૃત્ય કરાયો
 ગારી ગોવર્ધન કર પરધારી,
 નંદ ઘર લાલ કહાયો-ના.

ગાસુર માર્યો, બગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
 બ ફોડકર હિરનાકંશ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો-ના.
 જમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો,
 પાન કરતાં પુતના મારી, કુત્યજકો રૂપ બનાયો-ના.
 કાટકી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નાહિ બોલાયો,
 નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બલ કહારે ગુમાયો-ના.
 બી જીનકા ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 કુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનક, જશોદાકી ઘેન ચરાયો-ના.

નંદ—ખત્રીસી. —સત્ય-શેત્રંજ—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
તેવું કુળ ને માદરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
હસ ગયો સરોવર તીરે દીકું અમૃત સાર;
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર.
સત્ય ચુકે ને સાધવી, ધરા ન ઝીંવે ભાર,
તે ચુક હોય ને મુજ મહી. (તો) પડ પાસા પોખાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણ ચોર કંતે ભંડાર,
કામી પાસે રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર.
મીઠો આંખો સર્વદા, ઉતમ ફળ દેનાર.
સત્ય અસત્ય કરે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર.
વિમળ કમળ વિલોડીને, ભ્રમર ગયો તે કાર,
દીકું પણ અડક્યો નહી (તો) પડ પાસા પોખાર.
અહુલ્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીરધાર,
તેવું ચિત્ત ને માદરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
ભૂખ્યા આગળ ને ધરે, ઉતમ ભેજન સાર,
ખાધા વિણ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર.

મહાશ્વેતા કાદંબરી —:====:

અલી નેજે મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી મીકું મીકું ખોલી.
અલી નેજે દેતી તું અંતર ખોલી.....ભોળવશે
સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઝ દીવની દીવ મહી સમાવશે,
રતુ વસંતે માનુનીને મહનરાજ મનાવશે.
રસ રાજની રસરેસ બ્યાં રગ રગ મહી વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોષ પાથે લાગશે—

પુંડલીક

—રાગ-ભજન—

હમણા તો નથી નવરાસ યુરરાજ અમો ઘડયણુમાં ગોવીંદ ગાશું,
 મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણાં શું પહેરવી લ મોટી:
 શત થાય છે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ ? સાયું...યાર...ધડ.
 હજુ આંધવા છે મારે કંઈક માળા, હજુ થાવું છે દશ વીશ મીલવાળા
 વર તાળાં કરી કુંકવા દીવાળા-કેમ શ્યામલાલ ?...સાયું...યાર-ધ.
 જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંમળીયું કયા આ તમારી,
 મળે નારી નહિ તો રહેજે ઈક્કયારી-કેમ શ્યામલાલ ?...સાયું-યાર.

છત્ર વિજય

—:≡≡≡:—

અલી નયન આણુ ક્યાં વાગ્યા ?

મનના મુગ્ધ ભાવ ક્યાં જગ્યાં ? સાયું બોલ બોલ બોલ.
 કાણ રસકવર મળ્યા પરપર ક્યાં હૃદયે અનુરાગ્યા ?
 લોચનીઆં મદ ઘેરા તલસે અંધર સુધારસ તરસ્યાં,
 વશીરણ કાણે કીધા-આ, જ્હાલ કહે ક્યાં વરસ્યાં ?-સાયું.
 લાલ કાણુ ને લગની શાની, હજી હું બાળ કુંવારી,
 ચાલાકી મુરી દો ચતુરા, જણી દગાઇ તમારી.

આનંદલહરી

—:≡≡≡:—

પાધરે પંથે જ ગુમાની ! પાધરે પંથે જ.
 સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી, આંખના ન કર ઘા;
 રસિયાજી ? આવી નાણુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ.
 હઠીલા ! પાધરે પંથે જ, રસિલા ! પાધરે પંથે જ:
 વાત કઈ જરા છાતીયે આંખું, કે ચુ'મન આપું-હા.
 કંત કંખે એવા અંધરામૃતની સાફ ઘસીને નાં;
 છોગાળા ! પાધરે પંથે જ, છખીલા ! પાધરે પંથે જ.

પૃથ્વીપુત્ર

—:====:

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની, લાન તું ક્યાં ભૂલી આવી,
 સાણી સલુણી મદન મદમણી, કાણે તને ભરમાવી પહેન ?-લાન
 સરવર તટપર જલકીડાએ, સહજ સખી એ તો આવી,
 ચંપક છાંયે હિમી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
 અરસપરસ અમ આંખ મળી, મને લોચનીએ લલચાવી-એન.
 માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગધ અણમણી,
 મદભર રસીકા રસ લૂટતાં રસ ધેન મહીં ઘેરાણી,
 મનમતાની મોઝમગ્નહમાં પુલ્લ વેણી વીખરાણી-એન.

વીર કુણાલ

—રાગ-ગઝલ—

સમય જે હોય સારો તો, સકળ સસાર સારો છે,
 સમય સારો સિધાવ્યો ત્યાં, નહીં સંસાર તારો છે.
 સમય પર જે મહારાજા, સમય પર તે ધરે ભગવા,
 સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
 ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોખન વધે. લદ્દમી,
 ધડીમાં તે પડી જતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
 સમય સારો ન સાઈં જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
 અભાગી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

સુરદાસ ભજન.

—રાગ, પદ—

ક્યુરે નીંદભર સાંચા મુસાફીર, ક્યુરે નીંદભર સોચા,
 મનુષ્ય દેહ દેવનકા દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોચા-મુ-
 ધનદારા જોખન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોહા,
 સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પંથકો, પીછે નૈતુ ભરભર રોચા-મુ-

સુર્ય કુમારી.

—:≡≡≡:—

અક્ષત્રની એક વાત શીખાવું, જગમાં મોટી હાજીહા
શેઠ પાસે વાણીતરની એક સાચી સોટી હાજીહા
શેઠ કહે સાગરનું પાણી મીઠું છે તો હાજીહા
ખારી સાકર, ગળ્યું મીઠું-છે, તોપણ કહેવું હાજીહા
રાત અંધારી, શેઠ દીવસ કહે તોપણ કહેવું હાજીહા
મન પરખી માલીકનું સૌએ થઈ રહેવું ભાઈ હાજીહા
બુદ્ધદેવ.

—રાગ-ભજન—

કાયા કાચ કુંપો, તું તો ચેતરે, હિણ ભાગી હંસા;
અવિચળ પદીને તું પેખરે, હિણ ભાગી હંસા.-કાયા૦
ઝંઝવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;
મમતા મુકી દેને તું તારીરે, હિણભાગી હંસા.-કાયા૦
બે દિનના છે ઘરજળ સઘળાં, બે દિન અહિં રહેવાનું છે,
બે દિનનાં છે સગાસગંધી, બે દિન સુખ લેવાનું છે.
બે દિનના છે પાંખી મેળો, અંતે ઉઠી જવાનું છે,
લોકો જેને દુનિયા કહે-તે, એક મુસાફર ખાતું છે.-કાયા૦

સતી તોરલ.

—રાગ-ગઝલ—

જીવન દિન ચારતું ચટકું નકામો મોહમાયાનો,
ઉઠી જવું આહા અંતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
થતાં દરખારનો ડંકો રહે નાં ગર્વ બંધનો;
ધુરાનો પણ સમય આવે સમાધિમાં સમવાનો.
અરેર ક્યાં માયાનો નકામો મોહ સંસારે,
બુલે જાની છતાં જાને-ધારાવી ઢોંગ ડાહ્યાનો.

બુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ—

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંગળની, ચતુરાઈ તેં દીડી નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝળહળે, ત્યાં તેં દીધો બદલો ખરો,
ઘરબારને છોડ્યા વિના યુક્તિ કશી સુજી નહી
હવે તો જો જરા જાગી (૨)-હવે.

ચોળા વિભૂતિ અંગ,—બન્ધો શું ચોળી (૨)
સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (૨)

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, મઘા કાંટા શું હીન ભાગી (૨)-હવે.
હાડી આશ ધારીને, મેં તારો સંગ કીધો તો,
ભરસો દઈ બલાવી આ ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨)-હવે.

ઉદયભાણુ. —:::—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો. ડોલો. પ્યારી ડોલાવે.
મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલિત લેહ લાગી,
મેનાં બહાલી મેના કે-ના કહે, પણ જાગી જાગી અજબ જોત જાગી.
પહેલા પોપટજી પ્યારા રામજી સંબારો-વાહ ! મેના શું-સતી
સીતા વિસારો.

ચતુર સુજાણુ સીતા-રામ ઉચરાવો.....બોલો.
પોપટજી પાંજરું સોનાનું સજવું-લાડીલી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું.
સોને રૂપે શું લીડ લિતરની લાગી.....લાગી.
રૂડા સુડાને રંગે રમાડું, પાંખે બાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું,
લાવના છુપ્યા તમે શું ? લાવી લાવના છુલાવે ?-બોલો.

ચાલુ જમાનો. —સમય પ્રભાવ—

અવસરને વશ બસ થઇ રહેવું, દુઃખ આવે તે તો સહેવું,
દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રૂંડે કોને કહેવું—અં
વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
વેળા વશ દ્રૌપદી થઇ સૈરન્દ્રી દાસી—એથી શિક્ષણ લેવું.—અં
વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા બુગારે હારી,
ભટકી દમયંતી વનવન હાય ખીયારી—છે માગ્ય પ્રબલ એવું.—અં
બુદ્ધદેવ.

—ગાઝલ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને,
બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીબાવે શાને,
રીબાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ.
શશિને કલંકો દીધાં, ગુલાબો મનોહર કીધાં,
નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી.—દુઃખી
અંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં,
અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી.—દુઃખી
મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:≡≡≡:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, એ નાથ નિભાવજેરે...હમારી.
“સદગુણ જ્ઞાન સુબુદ્ધિ આપો, સતચિત્ત આનંદ ઉરમાં સ્થાપો.”
અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજેરે...હમારી.
લલિત થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજેરે..હમારી લાજ.

દાનવિ માયા.

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લગવે,
 રનેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ધડી ધડી શરમાવે, મુજને એ મોહન લાવે,
 વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે,
 પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને,
 કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દબાવે,
 કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી ! કહી કહી બોલાવે.—મુજને,
 ઘર કુકડો થઈ ઘરમાં બેસી આજ્ઞા નિત્ય ઉડાવે,
 ઘરની દેવી કહી સલુણા સેવા સર્વ બળાવે—મુજને,
 પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે,
 પ્રેમેથી પરિરંભણુ આપી પ્રેમ જુલે જુલાવે—મુજને.

रा. नाथुदास. राग-गर्भो.

પાતળીયા	પાલવ	મેલોરે,	પાય	પડું રે
અલમેલા	અળગા	રહોનીરે	પાય	પડું રે
છોગાળા	છેડો	મેલોરે	પાય	પડું રે

ઢાલાજી મારા, મહીની, મટકી મારી પુટી (૨)

આ કંઈ મોતનામાળા પુટી (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

ઢાલાજી મારા કંસનું રાજ નથી રૂડું (૨)

કોઈ જઈને કહેશે કુંડું (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

ઢાલાજી મારા, ઝમડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)

તુને હાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

ઢાલાજી મારા દયાનો પ્રિતમ છે સોહાગી; (૨)

તુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાય પડું છું.—પાતળીયા.

સતી તોરલ.

—ભજન—



જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જમ કરે માર,
સ્વપ્ના જેવે સંસાર, તોળાંદ કરે છે પોકાર.

આવોને જેસલરાય આપણુ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ ભળીએજી ?

આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદયુર ધાર,
જાવું ધણીને દરબાર ખેડલી ઉતારે ભવપાર.

—આવોને૦

મોતી એરણુમાં આરાય, માથે ધરણુ કરાઘાય,
કુટે ફાકડીઆં કહેવાય, સાચાની ખરે ખર્ચુ થાય.

—આવોને૦

નવલખ કાયળીઓ બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
હિરા-માણિક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોઘેરાં થાય—આવોને૦

નિત્ય નિત્ય ઉડી નહાવા જાય કાયલા ઉજળા ન થાય,
એટો ગુણિકાનો લે તો બાપ કોને કહેવા જાય.—આવોને૦

દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમાં દીવો લઈને છતી આંખે કુવે પડવા જાય.—આવોને૦

એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરલ દેવી ગાય.—આવોને૦
મીરાંબાઈ. રાગ, ભજન—પદ.

કુલત રાધા સંગ ગિરિધર કુલત રાધા સંગ,
અખીલ ગુલાલકી ધ્રુમ મચાઈ, ભર પિયકારી રંગ—ગિરિધર૦
લાલ ભઈ શિંદ્રાવન જમુના, કેશર યુવત અંગ”
નાયત લાલ અધર સુ રશભર, ધિમી ધિમી બાળે મૃદંગ.”
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ

સલવ-કુશ — વૈરાગ્યલજન રાગ. પદ—

જોને જરી જગી મુરખા, જોને.....જરી જગી,
અલ્યા સુતો શું અભાગી ! જીવ ! જોને જરી જગી,
સગાને સંબંધી ત્હારાં, સુખના છે ખેલીરે. (૨)
ઠેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી-અલ્યા સુતો શું—
કાયાની માયાને ત્હારી, કર તું વિખુટીરે (૨)
હુટી છુટી સાંધનારો-નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું—
મ્હારું આ મ્હારું છે માની ગુમાની શું થતોરો (૨)
જાતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું—

રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ-

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણ લંક જલાને વાલે.
આત્મા રધુનંદનકી પાય પહુંચે ગઠ લંકામેં આય;
ક્રોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ બનાને વાલે.-ધન.
રાવનકી બાટીકા ઉગરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
ફસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે.-ધન.
ચઢી દુમ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દિ ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય;
ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી બજર સુનાનેવાલે-ધન.
શક્તિ મેઘનાદ ને મારી, વ્યાકુલ બયે લક્ષ્મન બલધારી;
લાયે સંજીવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણ બચાને વાલે-ધન.
માયા રચ આહુરાવન ધાય, જબ હર લે ગયા દોનો ભાય;
રામકે લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય, જય પાતાલમેં લાનેવાલે.-ધન.
દુષ્ટોકો મારો તત્કાલ, ભક્તોંકા કરિયે પ્રતિપાળ;
શરણાગત દિવ મન્નીલાલ, ધન વિદ્યા બલપાનેવાલે-ધન.

સતી તોરલ.

—સાજન—

પાપ ત્હારે પ્રકાશ જડેજ પાપ ત્હારે પ્રકાશરે,
 ત્હારી ખેડલીને જુડવા નહિ દઉં જડેજરે-તોરલ કહે છે-
 હરણુ હર્યાં લખચાર તોરલ દે હરણુ હર્યાં લખ ચારે,
 કંઈક વનમાં મૃગલા મારીયા, તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે.
 કર્મ ત્હારાં સંભાર જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભારરે-તારી ખેડલી-
 લુટી કુંવારી જન સતી નારી, લુટી કુંવારી જનરે,
 સાત વીશું મોડખંધ મારીયા તોળાંદેરે, એમ-જેસલ કહે છે
 ધર્મ ત્હારો સંભાળ જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભાળરે-તારી ખેડલી-
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 ભાઈ ભાલીને મેં મારીયાં તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે.
 કંઈક પરમાય કર જડેજ કંઈક પરમાર્થ કરરે-તારી ખેડલી-
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુકર્મો મ્હેં કર્યાં તોળાંદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તારે પ્રકાશ જડેજ પાપ ત્હારે પ્રકાશરે;
 વિનવે જેસલરાય-સતિને વિનવે જેસલરાય,
 મારી ખેડલી ઉતારે ભવ પાર, સતિ-મારી. ખેડલી ઉતારે જનપાર-
 અહલ્યા બાઈ. —:≡≡≡:—

રાજ સામી સાંજના આવજો, સામી સડકપર બંગલો,

મીઠા—મહેમાન આજ આવજોરે—સામી૦

પ્રીતિ સરોવરની પાળે પાતળીયા

અમીરસ પીળે પીવરાવજોરે—સામી૦

કાયાને ક્યારડે બહેકે કસ્તુરી

દેરખડા લુટજો લુટાવજોરે—સામી૦

કુળીર લજન — રાગ પદ —

તુંહીરામ તુંહીરામ તુંહીરામ, તારે ચરખો બોલે રામ નામ,
 ભજે તુંહીરે.....નીજ તુંહી.....રામ તુંહી;
 ચરખો મારો અજબ રંગીલો, પુણીયો લાલ ગુલાબ;
 કાંતનેવાલી છેલ છપ્પીલી, આદાશ નાખે તાર, અરજ સુણજો મોરીરે.
 રૂ પીગવવા હું ગઈ, તું પીગે પીગરા ભાઈ;
 પીજન પીજેરે કાંઈ આ ગઈ, કાંઈ દાસ ગુરૂ સમજ અતાઈ.
 જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમાં કીધો વાસ;
 એક અચખો મેં સુણ્યોએ કાંઈ બેટી જનમ્યો આપ.
 બેટી પુછે આપકું તું અજાણ્યો વર લાવ:
 અજાણ્યો વર ના મળે તો તારે મારે ધરખાર.
 માતારે મરજો પીતારે મરજો મરજો ધર ભરથાર;
 એક ન મરજો પીતારે મારા ચરખાનો ઘડનાર.
 રામદાસનો લણે કુળીરો આ ચરખો કહેવાય;
 આ ચરખાને જે કાંઈ ફેરવે, તેના જન્મ મરણ મટી ગય.

મહાવેલા કાદંબરી. —:≡≡≡:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
 કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ ?
 સરજનહારે સરજ જગમાં, નરનારીની જોડ. (૨)
 પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માહિ સધળે જઈ લાળો.
 નાના મોટા જીવ જંતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ-સં
 પતિ ભજ્યે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડો સેજે મળતાં,
 પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સં

સરસ્વતીચન્દ્ર.

—રાગ-લજન—

પ્રિતી કરી શું તરછોડી પરદેશી હાં....હાં છોડી પરદેશી, (૨)-પ્રિતી.
 ડંચ દધ અહો ભ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)-પ્રિતી.
 પુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
 હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
 ત્યાગો કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરો, આવ્યો અહીં શું ફરી દોડી,
 ઉડી જા ઉડી જા પંખી-મુશાફર રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
 હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

ઉદય-ભાણુ.

—રાગ. લજન—

ટાળ્યા નહીંરે ટળે લખ્યા લલાટે લેખ—ટાળ્યાં
 વાળ્યા ખીજ તે ફળે કરમે લખ્યું તે મળે—ટાળ્યાં
 દશરથ બાંધેલ તલાવડી, પાણી શ્રવણ ભરે;
 ધર્મ કરતા ઘાડ થઇ, આંધળા ઝુરી તો મરે—ટાળ્યાં
 રઘુવીર ચાલ્યા વનમાં સીતા રૂદન કરે;
 દુષ્ટ દગે સતી લઈ ગયો, લાંકા પળમાં બળે—ટાળ્યાં
 હરિશ્ચંદ્ર જેવો રાજવી, નીચ ધર મળુરી કરે;
 રાણી વેળી પરધરે, વેળા ચાહે સો કરે—ટાળ્યાં

માલતી માધવ—

—:===:—

ચાલ... ચાલ...ઓ અલખેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમ વેલી.
 તારા ઉરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમાં આનંદની હેલી,
 મળ્યા હવે ભેગાં, ચપો ન ચપેલી.....ચાલ ચાલ;
 મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી
 (ખીલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હડીલી, હવે ચાલ ?)
 (આ...આવિયે છીએ).....ચાલ.

છત્ર વિજય

—:=====:

પાતળીઆ પાલવ છોડો રાષ્ટ્ર જોષ જાશે,
-નખરળાં શીદ તરછોડો મારો જીવ જાશે.

આળી ભોળી હું આળ કુંવારી,
-આળો ભોળો હું છું અજયારી.

છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.
-આના આવા આળા જોષ લાલિ થાય છે.

કાં શું થાય છે ? (મારો જીવ જાય છે, અરે હાય હાય હાય)

મુકન્યા સાવિત્રી. (નાતરીઆ ન્યાતનો ફજેતો)

નવ ગમે ઘરખાર, ભરી દુઃખની વખાર,

ખળ્યો સંસાર નાતરીયા ન્યાતનો

...દીકું નારતું ખજાર, બોરી વ્યર્થ વહે ભાર,

જેમાં મળે નહીં મેળ કોષ વાતનોરે-ખળ્યો.

કેમ કરી થાય કહો પ્રીતિ પરાણે.

“ કરે જીવતાં મોહકાણુ—મુવે હોય તાણુતાણુ ”

...ભાષ બાધનો બહેવાર ચાલે લાતનોરે-ખળ્યો.

બુદ્ધદેવ.

—:=====:

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ જુરે વનમાં,

વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિશય ખળી રહી મનમાં.—પિયુ

ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય;

ઝુકતી આ લલિત પાંખડી, ભોગી મધુકર ચ્હાય—પિયુ

આળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;

નઝ નવોઢા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર ચ્હાય,

હંસણી દુઃખી થતીરે, કામળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જાદુવાલે, સખી ખંસરી બળવી,
 નંદલાલે બહાલે ચિત ચોરી મને બાવરી બનાવી.
 જૂલાવી માઈં જાન સાન કહાન મયો હાંહાં,
 મને મોરલીએ મોહીની ઉપજાવી.—જમુના.

સાખી } સુંદરછખી જોઈછલની, ઉપજી અંતર પ્રીત;
 નટવર ગિરધર શ્યામમાં, ચોટ્યું માઈં ચિત.
 નયન નેહ નયાવ્યાં વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
 છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
 ન બાવે ખાનપાન નિદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી } વીરજી થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય;
 અળગો રહે અલખેલડો, શું કરું સખી ઉપાય-જમુના.

પૃથ્વી પુત્ર

—:≡≡≡:—

આવી આવી વસંતની બહાર, સુની મારી સેજલડી,
 તોયે આબ્યા ન હૈયા કેરા હાર, સુની મારી સેજલડી.
 લાવો લાવો સમજાવી, સુંદર શ્યામ શ્યામ શ્યામ,
 આવો આવો અંતરના આરામ, સુની મારી સેજલડી.

સાખી } મીઠા બોલી કોકિલા કરે મધુર ટહુકાર,
 વીરહે વ્યાકુળ વલ્લભાદેતી શ્રાપ હજાર.
 મનગમતા મોહન લાલા અંતર છો વિહવળ બહાલા,
 પ્રીતિ ધારા વરશાવો, શાને તરશાવો, કુલસૈયા મોહાવો.
 પુલખાણુ વિધે પ્રાણુ-આ સુની મારી સેજલડી.

કુસમાવતી.

—રાગ-ભજન—

ભલે જન કોટી યત્નો કરે, નસીબના લખ્યા લેખ ના ટાળે
 પાપીયા પાપી પગલાં ભરે, અંતમાં માથું પટકી મરે.
 હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જીવોને, નિચ્છ ધેર સેવા કરે
 થઈ સેવકી સતિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નશીબ.
 પાડવ્ય સરખા ધર્મ ધારી પણ, વન વન રવડી મરે
 ચીર હરણ થયાં સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યાં કરે—નશીબ.
 સતીયા સુરજન ભલે કુજનથી, કદી પીડાતા—કરે
 સત્યમેવ જયતે સમજાને, ન્યાય નીચતા કરે—નશીબ.

સરોજની.

—રાગ-ભજન—

કાળ નહિં છોડે, કાલા શાને મથીને મરે
 પાપી બમણા કાજરે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરે.
 મન જાણો છે મેં કયું કે! પણ કરનારો છે કોય;
 આદર્યા અધવચ રહી ને, હરી કરે સૌ હોય,
 મિથ્યા વૈભવ માટેરે, નિર્દય જીભી શીદને કરે.—કાળ
 નક્કી સમજે કાળ રાય ત્યમ, રંક સર્વને ખાય;
 ખાંધી મુઠીએ આવેલાં સૌ ખાલી હાથે જાય,
 કરશો તેવું ભરશોરે! પરમેશ્વરથી જરી તો ડરે.—કાળ

સરદારખા.

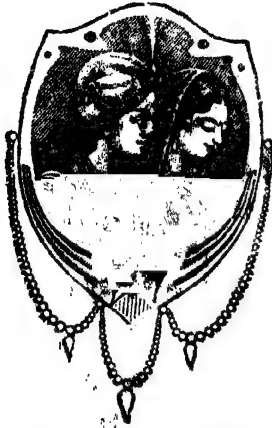
—કળેડાની કહાણી—

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીલાયે ધાણીરે,
 લોક વગોવે ને સાંસુ સંતાપે, વળી પીયુડો છે પામરે પ્રાણીરે.
 હું જોખન રશ કુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
 પીયુડો રમે લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
 જગદીશ! હવે ધમરાણીરે, સહાય કરજે શ્રી સારંગ પ્રાણીરે.

[૪૫]

રાજકઠીયારાની વાર્તા— (રાજકઠીયારો નોવેલમાંથી)

—રાગ-દોહરો—



ભરતખંડમાં સુંદરીગામ, ક્ષત્રિઆનું મોટું ધામ !
જગન્નાથ નામે પુરનો ધણી, સુનામે રાણી પદમાણી !
એક દીવસ નિશાએ રાય, પાસે રાણી ચાંપે પાય,
રાતદીવસનો પડયા વિવાહ દોહકરી કીધો સંવાહ !
ચડા ઉતરી બેને થાય, રાજ હઠમાં આવી નય,
હાજઆએ હાજહાકરી, કાળીરાત ખયોરાકરી !
ગર્ભવંતી ગુણવંતી નાર, મૂકી રાત્રે વન મોઝાર !
રોતી પીટતી રાણી ગઈ, વનમાં પ્રસુત પીડા થઈ !
નયો કુંવરકન્હૈયો કહાન, નાણે ખીનેભૂપ નિધાન !
પણ પતી વિણ સતીનું મન કયવાય, જીવે પુત્રને-
રાવાઈ નય,

રાણી શોક અધિક મનધરે, દીકરો લઈ દક્ષિણ પરવરે,
ભુખ દુઃખના આગ્યાદીન, સતીનું શરીર થાતું ક્ષિણ.
પુત્ર ઉગારી માતા મરે, સીદ્ધિ સ્વર્ગ વિશે સંચરે !
મરતા માદળીયું દીધ હાથ, માતાએ આશિષ સંગાય.
કુંવર પછી કઠીયારો કયો પીતા કોધથી કુંવરી વર્યો.
સતિએ દળદર કાંઠયું દૂર, ત્યાંથી આગ્યા શ્રી સિદ્ધપુર.
કપડે-કંથ વગડે ઉષડે,—(ન)—સતી સસરાને પાદવડે
ન્કહો જોગી પતી કહા જઈ રહયા ? જંગલમાં જોગી થઈ ગયા.
ન્કહો જોગી સસરાનું શું થયું ? પુત્ર વધુ પર ચિત્તજ ગયું,
કુંવર તાતથી કેમ પમાય ? સતિને પતીનો સમાગમ ક્યાં થાય ?
ઉત્તર સામી આખ્યો કરો, દક્ષિણ સામી પીડન ધરો.
જોયો પીતા શ્રી ભેદાણુ નાથ, લે સતી તુંજ પતિનો હાથ.

રાજકઠીયારો નોવેલ-કી. સવા રૂપીયા. અમારે ત્યાં મળશે.

સ્નેહલતા

—:≡≡≡:—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શૂળ સૌને મોટી હાય હાયરે,
શૂળ સૌને મોટી (૨)—છે.
 સારો દિવસ સેવા બળવી, પોઠવું આખર થાકી.
 રાત વિતી ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી જાગી.—શૂળ.
 આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેક,
 ધીક જગતમાં જીવતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ.—શૂળ.
 પંડીત-જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
 ગુલામગીરી છે નફ્ટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી—શૂળ.

મીનળ-સુંજળ.

—:≡≡≡:—

અધુરો ઘટ છલકાય—આખરે અધુરો ઘટ છલકાય,
 સાગરમાં બહુ શહીદ ભર્યું છે, પણ મઝા ન મુકે જરાય.
 આઘાતરૂપર ફળ આવે લમ નીચું નમતું જાય,
 એરડો ફળ આવે ભાઈ ! ઉંચો વધનો જાય—આખરે,
 મૂળ સંસ્કાર પડ્યા વીણ માન અધુરીયા કહેવાય,
 વિદ્યા કે વિપુ. વીત વસ્ત્રથી જાતી સ્વભાવ ન જાય—આખરે.

સોનેરી જાળ

—:≡≡≡:—

ભલે માલીક હો દુનિયાનો, ભલે અઢળક હોય ખજાનો,
 ભલે પ્રતાપ હોય વિદ્યાનો,
 ભોગવવાને ભેષ્યે,—પ્રભુના ઘરનો પરવાનો;—ભલે.”
 “સત્તા મળી શા કામની, જે ન્યાય પથે વળાય ના.”
 “મહત્તા મળી શા કામની, જે એક ટેક પળાય ના.”
 “વિદ્યા મળી શા કામની, મદ-મોહ કંઈ જે તળાય ના.”
 “મદ્દા ધરી શા કામની, જે આત્મ-ત્રેય સધાય ના.”
 ભલે મૃત હોય ધર્મોત્તમો, ભલે મૂરખ હોય કે દાનો-ભોગવવા.

વિરકેશરી.

—:====:—

આપ પાપડ વાડીમાં પધારજો દહેરીલાલ.
મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દાડની દુકાન છે.
રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડોશમાં તુલસી ક્યારાનું નીશાન છે,
છળમાં તુલસીના ઝાડનું નીશાન છે.—દહેરીલાલ.
અખડ ને અમંમ આજ સાંજ પહેલા પધારજો,
હડતાળવાળાનું તોફાન છે, જખર હડતાળવાળાનું તોફાન છે.—દહેરીલાલ.
—જેખમ ભરેલું કામ પુરી પંચાત છે, ધારતી છે આકતમાં
જન છે, મારા આપ ધારતી છે—દહેરીલાલ.

સતી દ્રોપદી.

—:====:—

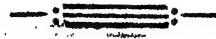
ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણ,
કુસંપે રણ્યું કોણ આરામ, મેળવ્યું કોણ મહીમાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ ઢિંડી ખાધ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા, છરમાં ગયા છુંદાઈ-ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દર્ધટ ને સમુદ્ર સરખી ખાધ.
લંકા પતિ પણ લંકા ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાઈ,
હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકસ્યપુ એ જખરજંગ એ ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઈ.....ધરો.

બુદ્ધદેવ

—:====:—

કુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણ, ગણી અંતરની ઓળખાણ—કુલની.
શ્યામ શલુણા અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ શન્માન.
નાથ નગિના પરિમલ ભીના, મન માન્યા મેહમાન—કુલની.
ઝાંઝું શું કહીએ સમજીને, સખી નયનનાં ખાણ;
વિમળ કમળ, આ સરવર જળનું, બોગી બ્રમર સુળજી—કુલની

કુમારપાળ.



પ્રેમ તંત્ર અણુમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કોઈના શીખવ્યા નવ શીખવાય.—
 પડે સમજ અતુલને આવડે, કાન્ત મિલન જ્યાં થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય—સખી.
 પ્રિયતમને જોતાં શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
 ત્યાં શાં શીખાયે પ્રણય તંત્ર. જ્યાં નયને મદ ઘેરાય,—
હૃદીલા નયને મદ ઘેરાય—સખી.
 પણ જ્યાં જરી આંખથી આંખ મળે, પળમા ઉર એક પીળું ઉછળે
 અધીરા હૃદયેથી હૃદય મળે, ત્યાં રસ સાગર છલકાય—
સ્નેહથી રસ સાગર છલકાય.

બોડાણો.

—વૈરાગ્ય ભજન—

જુહું જુહું જગત ખરું જાણ્ય મારે.
 જુહી જનની-જુહીમાયા, જુહી મોહ બારેલી માયા,
 કાય કુંપો કાયા, મમતા તાણુ મારે.
 ગગને. જન્મે વાદળ ગોટો, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટો,
 ખેલ વિશ્વનો ખોટો—સાચો જાણુ મારે—
 મારું મારું કરતાં મરતાં, દ્રવ્ય કાળ પાપે નહીં ડરતાં,
 મેલી ચાલ્યા દામ—ખજનો ખાણુ મારે.
 જુહી જાણો જગતની જાણ, આંતરજાણ જાણે ગાણ.
 અતે સૌને સોવું છે રમશાન મારે

શાલિવાહન.

—:≡≡≡:—

મીડી નજરના તરસ્યાના તરસ્યા બની રહેજો;
સિંધુ તમે તો બિંદુ સમ અમને ગણી લેજો,
છે સાગર હૃદય તમારાં, ત્યાં શા અભિમાન અમારાં
નિભાવજો શરણાંગન જાણી દોષ સહી લેજો:—
જીવન તમારે ચરણે આત્મા તમારે શરણે,
મમ આત્મ તણા પરમાત્મ બનીને અંતરમાં રહેજો:—

ધના ભગત.

—:રાગ-ભજન:—

રાણબાણ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓલ્યા મુરખા મનમાં ન આણે.
ધ્રુવને વાગ્યાં, પ્રહ્લાદને વાગ્યાં, હરી ને ખેડાં ઠેકાણે,
ગર્ભાસમાં શુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
મારદ્રજ રાગનું મન હરી લેવા, મ્હારો વા'લો આગ્યા જે ટાણે,
લઈ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, પત્ની-પુત્ર ખેડે તાણે—રામ.
મીસંખાઈ ઉપર કાપ કરીને, ઓલ્યો રાણોજી ખહગ તાણે.
ઝેરના પ્યાજા મ્હારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે—રામ,
નરસીંહ મ્હેતાની હાડી શીકારી, જાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક આધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે—રામ.

શાલિવાહન

—:≡≡≡:—

અમર કામ જે કરે જગતમાં તે નર-અમર ગણાય,
જગ કલ્પણે જીવન વીતાવે યુગ યુગ એ પૂન્ય;
... ... મનુષ્યમાં જે જન દેવ મનાય:—અમર૦
આત્મ ત્યાગના ઉજવળ વૃત્તના ધર ધર ગીત ગવાય.
જેમ પુણ્ય ખરી કરમાય, પણ વાસ વિમળ રહી જાય.
કીર્તિવાસના કીર્તિવંતની અખિલ જગે ફેલાય:—અમર૦

વિક્રમચરિત્ર

—:=====:

કોઈ દુધ ત્યો દીલરંગી, શોખીલા શાણા ઉમંગી—હાં
 કરી પીયે કમુખલો ગાંજો પીયે અશુધ,
 દારૂ તો દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ—હાં કોઈ.
 એક અમીરસ દેવનો, ખીજો રશ છે. પ્રેમ,
 ત્રીજો રશ ગોરશ બલો, પીધે ક્યા હેમ—હાં કોઈ.
 ગોરી ગવરી ગાયનાં, ગોરા મીઠાં દુધ
 હું પશુ ગોરી ગોરડી, ગોરૂં દીક્ર છે શુદ્ધ—હાં કોઈ.
 હેમ કરોરો હાથમાં, માંહી અમૃતસાર
 ચતુર હોય તે ચિંતવે, ગુણુ મનજે ન ગમાર—હાં કોઈ.

શ્રી તુલશીદાસ કૃત, ભજન. —રાગ-બિહાર—

જ્ઞાનાની પત રાખ, પ્રભુ તારા જ્ઞાનાની પત રાખ;
 જ્ઞાનારે માટે જો દુઃખ દેશો તો, કાણુ જપે તારો નપ—પ્રભુ.
 રોહીદાસની તમે પાતરી કીધીને, નવ જોઈ જાત કે જાત;
 સેનાની માટે સનમુખ રહીને, તમે નાઈ કહેવાયા નાથ—પ્રભુ.
 પ્રદહાઈની તમે પ્રતિપાલણા કીધીને, સ્થંભમાં પુર્યો વાસ;
 તાતી કહા તમે શીતળ કીધી, મુધન્વાને માટે—પ્રભુ.
 પંચાળીનાં પટકુળ પુર્વાને, રાખી સભામાં લાજ;
 સાયરમાંથી છુટો રાખ્યો. રામ કહેતાં ગજરાજ.—પ્રભુ.
 એર, હતાં તેનાં અમૃત કીધાને, આપ્યાં મીરાંને દાય;
 મેંતા ને માંડળીક મારવા ધાર્યો, તો કેહારો લાવ્યા મધરાત—પ્રભુ.
 ભક્તોનાં તમે સંકટ ભાંગ્યા ત્યારે દ્રઢ આવ્યો વિશ્વાસ;
 તુલશીના સ્વામીને કહું કરજોડી, પુરો અંતર આસ.—પ્રભુ.

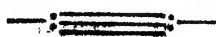
શાલિવાહન. —રાગ, ગઝલ કવ્વાલી—

માયું તમારી માયા, કાયા હશે ત્યાં જાયા,
સ્વામીન તમારે ચરણે. વૈભવ બધા શ્રમાયા,
જગની તમે વિભૂતિ, વિભૂતિ હું તમારી સ્વામી,
મારા અને તમારા, યોગો અમર લખાયા.
વૈભવ ખીજને આપે, કુટ્ટો ખીજનાં કાપે,
પરમાર્થે પ્રાણ ત્યાગે, ત્યાગી ખરા જણાયા,
દીન-રાત જેણે જાગી, સેવા જગતની સાધી,
પ્રભુતા ભર્યાં એ જીવો, જગમાં પ્રભુ મનાયા—માયુ

લોભભગતનો ચાખખો. —:=====:

પ્રાણીયા ભજ લેને કોરતાર, આતો સ્વપ્ન છે સંસાર.
ધન દોલત અને માલ ખજાનાં, પુત્ર અને પરીવાર,
તેતો તજી તમે જાશે એકલા, ખાશે જમના મારે.—પ્રાણીયા.
ભિંચી મેડીને અજબ જરૂઆ, ગોખ તણો નહીં પાર,
જીવપત્ની તો ચાલ્યા ગયા, તેના બાંધ્યા રહ્યાં છે ખાર.—પ્રાણીયા.
ઉપર પુલકાં ફરફરેને, હેલળ મીકળ ચાર.
ઠીક કરી એને ઠાઠડીમાં ઘાલ્યો, પછી પુઠે પડે પોકાર.—પ્રાણીયા.
શેજ તળાઇ વીના સુતો નહીને, કરંતો કુન્નર હગર,
ખોળી ખોળીને બાળશે, જેમ લોહુ ગાળે લુહાર.—પ્રાણીયા.
શમશાન જાળે ચેહ ખડકી, તે ઉપર કાઢતો બાર,
અગની મુકીને અળગા રહે, પછી અંગે ઝરે અંગાર.—પ્રાણીયા.
સ્નાન કરવા સૌ ચાલીયા મળી નર સઘળાને નાર,
લોભભગત કહે દશ દહાડા રોષને, વળતી મુક્યા વીસાર.—પ્રાણીયા.

સૌરાષ્ટ્ર વીર.



એ.....નીંદરડી ઉડાડે રાણા જાગે કાષ્ટ રાણી જયા
ક્ષત્રો વટવાટ તમારી જોતી રહી, જમાનાથી જનની આજે—

રોતી રહી—તોંદર.

ચેહાણીએ રણ ચઢાવ્યાં સોળકીએ શૂર ગુમાવ્યા
આવડા કીર્તી ચોરે ચોટે ગધ—એ—જમાનાથી
મુનાં મણી મંદિર ગહારાં, પ્રભાસના દિવ્ય કિનારા
મુની મુની, આજે એ રણવાટો રહી—જમાનાથી.
લુટાયા શું લુટો લાજ લુટાઈ ગઈ—
જમાનાથી જનની આજે રોતી રહી—એનીંદર.

શાલિવાહન.



લક્ષ્મી વિષ્ણુ લક્ષણવંતાની, કંભત નહીં અંકવાની
લાગ્ય વિનાની લક્ષ્મી ધરમાં, આવી તે વહી જવાની—
લક્ષ્મી તું છે મૂળ દુઃખતું, જ્યાં ત્યાં કલેશ જગાવાની,
અંચળ ચઈ ધરધર ફરતી તું, સારા કર્મ તજવાની.—
એકતુ લઈ બીજને આપે, તું પણ છે મોટી ક્યાંની
સીકસત છે ખસ એકજ તારી, હસ્તાનેજ રડાવાની.—

મીરાંબાઈ કૃત લજન. —રાગ—પદ—

સુખગાની માયા લાગીરે—મોહન તારા.—ટેક૦

સુખકુંડે જેવું તારું, સરવે જીવ ચયું ખાડું, મન મારું રહ્યું ન્યાડું,
સંસારી બનું સુખ એવું, ઝાંઝવાના નીર જેવું, તેને તુચ્છ કરી ફરીએ.
સંસારી બનું સુખ કાચુ, પરણીને રંડાવું પાછું, તેને ઘેર શીદ જઈએ.
પરણ તે પ્રીતમ પ્યારો, અખડ સૌભાગ્ય મારો, રંડાવાનો ભે ટાળ્યો.
મીરાંબાઈ કહે બહીહારી, આશા એક મને તારી, હવે હું તો અડભાગીરે.

શાલિવાહન. —સગ મઝલ—

સુખની ગણાય જાય, કમનીય જેની કાયા;
આરામ ત્યાં છુપાયો, રમણી મહાન માયા,
મદમસ્ત હસ્તીઓનાં, કુંભસ્થળો વિદારે;
કે લાખ-ખડ્ગથી જે રોકાય ના લગારે,
તે રહેજમાંજ સ્ત્રીનાં, કરપાસમાં કસાયા—રમણી૦
અલકાવળીની લટમાં કે રક્ત અધર પટમાં,
દ્રગ બાણની અપટમાં, કે ઉભય ઉરજ ઘટમાં;
લપટાય નહીં એવા, નર કોઈ નથી સ્વજનયા—રમણી૦
જો રવગરે હોય શ્યામા સંસાર સ્વર્ગ સમજે;
જો નર્ક હોઈ નારી, તો જગત નર્ક સમજે,
પણ સર્વ જીંદગીનાં, સુખ દુઃખ ત્યાં છુપાયો—રમણી૦

કબીર લજન.

—શગ. કીરતન—

સુખડા કયા દેખો દરપનમેં. તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં—મુ૦
જેશી કુત્ત રહી પુલવાડી, બાસ રહિત નીજ કુલમેં,
એક દીન એસી હો જાયગી, ખાક ઉડેગી તનમેં—મુ૦
ચુલા-ચંદન, અખીર અરગજ, શામે ઝોરે તનમેં,
ધન-જોખન દો ઘડીકા સાથી, છુટ જાવેગા લાલમેં—મુ૦
કોડી કોડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
દશ દરવાજા બંધ રહે તો, રહે ગઈ સખહી મનમેં—મુ૦
વાંસનગી એક નાવ બનાઈ, લે ચલે જંગલમેં;
ધરમી ધરમી પારે ઉતર અચે, પાષી કુમે જલમેં;
કહત કબીરા સુતો ભાઈ સાધુ, એ કયા લગ રહી મનમેં—

રાજ ગોપીચંદ. —રાગ-ઝીઝોટી-કુમરી—

ભજનનરે ભજરામ, દુન્યા લુલાએ કે-ભજ.

જીવન થોડા, રસ્તા બીકટરે, જપ હર પલ હર નામ—ભજ.

ભોગકો છોડકે ભોગકો લેના, કંઠન કંઠનરે પ્હે કામ—ભજ.

શાલિવાહન.

===:

જગ્યું નસીબ હવે જગ્યું, જહાં ધરાધર,

જાગ્યું દળદર દુઃખ જાગ્યું, જહાં ધરાધર.

સોનાનાં ધરખાર ચણાવું હીરા માણેક છાપરે છાવું,

ચાંદીના ચોક હું પુરાવું, જહાં ધરાધર.

દશ હજાર હું દોતીયા રાખું ચોપડા પારપાર,

પાને પાતું ફેરવી જીવે ઉધાર ના તલભાર.

.....નાણાવટી કહેવરાવુ

આપણે તો અખેપાતરની શેઠ દીલથી કરશું સેવ,

મન માવવું મને આપો નવું નવું અન દેવ,

.....આવું અને ખવરાવું.....

લોખ ભગતનો ચાળખો. —:===:—

ભરમાવી દુનીયા ભોળીરે, ખાવો ચાલ્યો ભજૂતી ચોળી—ટેક.

દોરી ધાગાને વળી ચીઠી કરી ને આપે ગુણકારી ગાળી.

જીવને હજીતાં દયા ન આણે જેમ લીલ કાફર કે કોળી.—ભ.

નીત નીત દરશન નિમ ધરાવે, ઘેર આવે ત્રીયાની ટોળી,

માઘ માઘ કરીને ખાવો ખોલાવે, હુકમે કામનાની હોળી.—ભ.

સખળા શીખ્યને ભેળા કરીને ખાય ખીર ખાંડને પોળી,

ભોખેભગત કહે ભવસાગરમાં ખાવે નાખ્યા બોળીરે.—ભ.

મીરાંબાઈનું ભજન. —રાગ-ભજન.

તું તારા ખીરદ સામું જોઈ લે સામળીયા. (૨)
 ના જોઈશ કરણી હમારીરે...જ્ઞાલા... (૨)...તું તારા- (૨)
 ગજને કારણ જ્ઞાલા પેદશ ધાયા (૨) દ્રૌપદીનાં ચીર વધાર્યાંરે-જ્ઞાલા (૨)
 દીટોડીનારે જ્ઞાલા, બાળ ઉગાર્યાં (૨) પાળજે પત જગરાયારે. જ્ઞાલા (૨)
 -ભાષણુ- (જે ગોરધન ધરણકી જે, વાહ, મીરાં વાહ, ભગત-મીરાં વાહ)

શ્રી સત્યનારાયણ. —:≡≡≡:—

કહું આપવીતી હું કર્મકથાદુઃખીઆરી, કાળજકું નાંખતી સંહારી. -કહું°
 આ નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડલી દીકરી હતી;
 ખાતાં બગાસું દાસીઓ, કંઈ લાખ છે હાજર થતી. -કહું°
 મોતી હીરા પહેરી ચરણ, ધરણી પરે ના રાખતી;
 તે આજ દુકડા કાજ તમ ઘર, આવીને ભીખ માંગતી. -કહું°
 પતીને પીતાજી લેખને. જ્ઞાણે વિદેશ સચર્યા;
 ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં છે કર્યાં. -કહું°
 ચઢતી અને પડતી પ્રભુ, ચીરકાળ કોની ન રાખશે;
 ભીખારી પળમાં ભૂપ થઈ, ભુપ થઈ ભીખ માગશે. -કહું°

શાલિવાહન. —રાગ, ગઝલ—

રસીલાં પ્રેમોનાં હૈડાં, પ્રીતમમાં રાત દિન રમતાં.
 સલુણાં શ્યામનાં સ્વપના નજરથી ના ઘડી ખસતાં
 પ્રીતમ જો હોય પાસે તો અધુરે વિશ્વ પાસે છે,
 વસે દુર જો નજરથી એ જગત આ શૂન્ય ભાસે છે.
 અધુરા એ સવાલોના? જવાબો પ્રેમીઓ ખોળે,
 અજબ ઉત્તર એ પ્રશ્નોના, એ પ્રશ્નોમાં લખાયાં છે:—

કંપીરકૃત. — ભજન-રાગ-પદ —

રામ નામ તું બજાવે પ્યારે કાયકુ મગફળી કરતા હે,
 ત્વી મટીકા બંગલા તેરા, પાવ પલકમે દલતા હે.—રામ૦
 માલ્યાણ હોકર પૂરાણ વાંચે સ્નાન તન્પન કરતા હે,
 રવ કા સુચિત રહેતા, ઓ કયા સાહેબ મીલતા હે —રામ૦
 મોગી હોકર જટા બઢાવે, હાલ મસ્તમે રહેતા હે,
 કેમર ધરેકર હાથ સુંકાવે, યો કયા સાહેબ મીલતા હે.—રામ૦
 નાન બાવ પડતે કાલે કપડે, દાઢી મુઠ મુડતા હે,
 હિટી લકડી હાથ પકડકર, ઓ કયા સાહેબ મીલતા હે.—રામ૦
 દલ્લાં હોકર બાંગ પુકારે, ઓ કયા સાહેબ બહિરા હે,
 ગીક પાવમે અવાજ બાજે, ઓખી અધ્ધા સુનતાહે.—રામ૦
 ગથ હોકર લીંગ બંદાવે, ધર ધર લેકર શીરતા હે,
 ઈથ બજકર ભીક્ષા માગે, ઓ કયા સાહેબ મીલતા હે.—રામ૦
 કૃત કંપીરા સૂનબાઈ સાધુ, મનકી માલા જપતા હે
 ઈવ ભક્તિસે ધ્યાન ધરત હે, ઉનકુ સાહેબ મીલતા હે.—રામ૦
 મેકુ અબખા. —:====:—

સાર સુધરે કેમ કરી, નહીં સમાન જ્યાં નરનારી—
 યાં જુગતી જોડી હોય નહીં, ત્યાં ઉભય જીવન દુઃખકારી—
 ઇ બન્યા બેરીસ્ટરને બાઈ બાપડી નવ જાણે
 ઇ બય ભાષણ કરવા તો-ભાઈ ઘોડીયાં તાણે
 —કોણ સમજે જવાબદારી.
 લેજ મહી જે શકુન્તલાની સ્વપન સપ્નીઓ વડશે—
 ઇ જાણા વિજુનારી એ રસીયાને પાલે પડશે—
 ભોગવશે જન્મ બીમારી.

મધુ બંસરી —રાગ-ઉસ્તાદી—

મેરી બૈયા ન પકર ઝીસ્વારી સ્યામ, ચલી ભરન નીર જમુનાકે ધામ.
તુમ તો જાતે સોતન સંગ રહેતે, અમ તો સદન પ્યારી સ્યામ...મેરી.

શાહ-કે-ચોર —રાગ-કલ્યાલી—

સંસાર આ છે ચિત્રમય આજગરી દેખાય છે.
અમૃત ભર્યું કે છેર એમાં તત્વ ના સમજાય છે.
કોઇ સ્થળે વિદ્વાન જનની વાત તો સમજાય છે.
કોઇ સ્થળે દારૂ નિશામાં દાનવો દેખાય છે.
રમણી રમણના પ્રેમમાં રસરંગ જો રેલાય છે.
કોઇ સ્થળે નિજ વૃદ્ધ પતિની કથનીઓ કહેવાય છે,
સંગીતના સુરો કહી—તો રૂદ્ધ ક્યાં સમજાય છે.
આનંદ મરતી ક્યાં ઉડે તો શોક ક્યાં ઉભરાય છે.
સંસારની માયા મહી ખોટું ખરું બેળાય છે,
જે જ્ઞાનથી મુક્તિ મળે એ જ્ઞાન ના સમજાય છે.

નરસિંહ મહેતો. —:====:—

બાલા વેગે આવોરે દયા દીને લાવોરે, ભીડું મારી ભાંગવા હોજ.
નહી આવો તો છાના ઉઘાડું બધાં છીદ્ર.....વાલા.

આહેરડામાં ઉછર્યા ગાંધાળીઆમાં વાસ,

કાંધે કાળી કામળી માગી પીતા જાસ.

માતા કેદે, મુકીયાં, પુરો મારી આશ. હું રાખુ તમથી દાવોરે...ભીડું.

એ માના એ આપના નકર નિર્લજ આળ,

મહી માખણના ચોરડા કંસ તણા હે કાળ.

સોડતબે સણી રાધાનણી, રિજન આપે આળ, ધીરાવેગે ધાવોરે...જીરું.

શાલિવાહન.

—:≡:—

મારી સામે ન જોશો જરાય—નજર મને લાગેરે
—જોતાં નયને નયન ઢળી જય નજર નહીં લાગેરે—
ભૂલી મને હું સોને ભૂજાવું;—
—ભૂલો નહીં એવા ભેદ શીખાવું.
મીઠી મુંઝવણી થાય—નજર મને લાગેરે.—
જાદુગરી તે જાદુ ચલાવ્યાં;
મોહન મંત્રથી ભાન ભૂજવ્યાં, કોને ખબર શું થય,—

ભજન.

—રાગ. ગાઝલ—

શ્રીરામ કહેનેકી મજા, જીસકી જખાંપે આ ગયા;
જીવન મુકત હો ગયા, ચારો પદારથ પા ગયા—ટેક.
હુંટી મજા પ્રહલાદને, ઉસ નામકે પ્રતાપસે
નરસીંગ હો દર્શન દીયા, ત્રીલોકમે જશ છાગયા—શ્રીરામ.
એસા બીજન—સીવરી, કીસ પ્રેમસે સુમરન કીયા;
પરમાત્મા ધર આંધકે, ઉસ હાથશે ફૂલ ખા લીયા—શ્રીરામ.
બાદમીક બડા અધમ, ઉસ નામકા સુમરન કીયા;
સત કોટી રામાયન કરકે, પ્રભુ પદારથ પા ગયા—શ્રીરામ.
સતકોટી કી તક્તીરમે, જગ્ય શંભુને પાયા ઉસે;
જનપે કૃપા ઇનકી ભઠ, સદગુરમે દર્શન દીયા—શ્રીરામ.
સખસે બડી દરજી કીયા, ભકતોંકા ઇસ કલી કાલમે;
નરસીંહકા હુંડી દારીકામે, શામરા શિકરા દીયા—શ્રીરામ.
જા રહી કીરત ખીમલ, રતુરાજસી સંસારમે,
અથ કે માર્નીદ તુલસી, પ્રેમ રસખસા દીયા—શ્રીરામ.

શ્રી અહ્યાનંદ લજન.—રાગ. ગઝલ—



કૃષ્ણ ધર નંદે આયે સિતારા હોતો એસા હો.
કરે સખ પ્રેમસે દર્શણ દુલારા હોતો એસા હો.
બકાસુરકો મશલ ડારા, પુતના જનશે મારી.
કંશકો કંશસે ખેચા ખિલારા હો તો એસા હો.
કુદ પાનીકે અંદરશે, નાગકો નાથ કર લાયે,
ચરણ કૃષ્ણ પેધર કરકે, નચારા હો તો એસા હો.
તીર જમુનાકે જા કરકે બજાઇ બંસરી મોહન.
ચલી ધર છોડ અજનારી પિયારા હોતો એસા હો.
રચાઇ રાશ કુજનમે; મનોહર રૂપ બન કરકે,
દેવ દર્શનકો ચલ આયે; દીલારા હો તો એસા હો.
ગયે જામ છોડ ગોકુળકો નહિ શીર લોટકર આયે,
સખિ રોતિ રહી બનમે, કીનારા હો તો એસા હો.
પૂરી દ્વારાવતિ જાકર. મહલ સોનેકે બનવાયે,
હજારો રાનિયાં વાંહી, ફસારા હો તો એસા હો.
કુર-પાંડવ લડે રનમે, જીત અર્જુનકી કરવાઇ,
અચાઇ લાજ દ્રૌપદીકી સહારા હો તો એસા હો.
ઉતારા બાર ભૂમીધા, સિધારા ધામ આપનેકો
વે અહ્યાનંદ દુનિયાસે. નીયારા હો તો એસા હો.

મુદ્રા પ્રતાપ.

—રાગ-પ્રભાત—

જગી જીવ જો જરી જીવન તારં હરી-રાત્રો અંધારી વહીવાયું વહાણું,
અન્ય સૌ પરહરી સમરને શ્રી હરી, ફરી ફરી નહીં મળે આવું ટાણું,
અધિક ગોવિંદથી પશુ ગુરૂને ગણી, ગુરૂ પદે પરમ આનંદ માણો,
સાર હીન સકલ સંસારમાં, સારનો સાર શ્રીહરિ તણું નામ જાણો.

।પ્રહ્લાદ લજ્જનસાળા-લજ્જન, રાગ, જંગલા. તાલ ૩
જ ખેડન મન જ મેરી સજની, શામ સુંદર ધર આવત હૈરી.-ટેક.
રમુકટ સિર ઊપર સજે, ગલે બન માલ સુહાવત હૈરી.-આજ.
શી અધર લગાય બજવે, મધુર મધુર ધુન ગાવન હૈરી.-આજ.
તવસન-મકરા કૃતિકુંડલ, પગ નપૂર ઝણકાવત હૈરી.-આજ.
હાનંદ પ્રેમવશ મેહન, સખિયન દરશન દિખાવત હૈરી.-આજ.

૬૬ સિંહ મહેતા કૃત લજ્જન-રાગ-પદ-

તોઅમે વેહેવારીયા, શ્રીરામ નામના વેહેવારી આવેરે અધા ગામગામના.
મારે વસાણુ સાધુ સહિકાને બાવે અઢારે વરણુ જેને હોરવાને આવે.
મારે વસાણુ કાળ-દુકાળે ન ખુટે, ચોર ન લુટે જેને રાગ ન દહે-સંતો.
મનામ ધન્ય મારે, જાજે ને ગાજે, છપ્પન કપરભેર ભુગળો વાગે-સંતો.
અ તણા તો લેખાં નહીને પાર વિનાની છે પુંછ,
રવું હોય તો હોરી લેજો કસ્તુરી છે સુંધી-સંતો.
પવરેને ખાતાવઈમાં લક્ષ્મીવરનું નામ,
લેડીમાં ચતુરભુજ લખીયા નરસંધ્યાનું નામ-સંતો.

।નેરી જાળ -રાગ-લજ્જન-

તારે)-નાવડું હંકાર. સાજન ધીરે ધીરે,
વસિંધુ આ લયકાર, સાજન ધીરે ધીરે...તારે
દીરા પી મન માકડું કુદે, નાવડું ચુરા થાય,...સાજન.
હુલાવના વાદળ છાયાં, હૃદયાકારાની માંય.
દમત્સરનો મેહુલો વરસે, હુમતી હોડી જાય;
સા દુર્ગમ લીધી દુર્ગજની, સીધી ભૂદેવો વાટ,
ત્યે ધ્રુવનો તારલો ચુક્યો, કેમ મળે મૂકિત ઘાટ...સાજન.

લેડી લાજવન્તી. —રાગ-લજન—

ભાંચે મહેલ અપારી બાંધે તું જાતે નહીં મરના,
શ્વાશકા તો વિશ્વાસ નહીં આર, અમર મરોપા કરના.
તું જાતે ધરતી મેરી, ધરતી કહે તું મેરા.
રજની પૃથ્વી ઘેરી કહાં તક, અંત તો હુવા સંવેરા.
કોઇ કંચનકી લંકા લુટાએ ગએ, કોઇ કૌરવકા ગૌરવ મીટાએ ગએ;
કંઈ લાખો સ્ત્રીકંદર બનાએ ગએ, જનકે ઝડે પ્રિયકે ધુમાએ ગએ,
બડે છત્રપતી જે કહાએ ગએ, ખાલી હાથો જગતમે સખ આએ ગએ.

વિણાવેલી.

—:≡≡≡:—

સુંદર શામળીયા, નામ જપીશ નિત્ય તારું—સુંઠ
મનહરના મળીયા, કાશી કરવત ધારું—સુંઠ
શામળા શણગાર હમારા, કાળજી હર્યું કમણગારા,
વીનવે કરગરી દીન દારા, દર્શન દો દીલદાર તમારા;
ક્યા હું, કહું દુઃખ મારું.—સુંદર શામળીયા.
આસપાસ નહીં વાસ નિહાળું, આહાહા, ત્રિભુવન ભાસતું કાળું,
નિરખું નહીં મુખકું તારું જઈ હીમાલય ગાત્ર હું ગાળું.

કુખીર લજન, —રાગ-લજન પદ—

દયા-ધરમ નહીં મનમે, મુખમાં ક્યા-દેખો દરપનમે,
કાગજકા એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમે,
નુગરા બેડન વાલા કુખે, સુગરા તરણય બિનમે,—મુ.
મુચ્છ સમારી પાછડી બાધી, તેલ લગાવત તનમે,
કુંગરકા પાની જોખનકા લટકા, કલ્મણવેગા છીનમે—મુ.
આર કાયામાં ઘાસ ઉગત હયે, ગૌઆ ચરત હયે બનમે,
કહત કુખીરા સુતોભાષ સાધુ, રહ ગઈ મનકી મનમે—મુ.

મીરાં ભજન.

—રાગ—કુમરી—

નાથ તુમ જનત હો સખ વટકી, મીરાં ભક્તી કરે પ્રગટકી—ટેક.

આન ધરી મીરાં મનમે, સંભારે પુજા કરે અટપટકી;

શાલિઆમકું ચંદન ચડાવત, બાલ તિલક બિંદુ અટકી...નાથ.

રામ મંદીરમે મીરાં નાચે, તાલ પડે જેશે ચટકી;

પાઉમે નેપુર રૂમઝૂમ બાજે, લાજ સંભારે ધુંધટકી...નાથ.

ઝેરના કટોરા રાણાજીએ મોકલ્યા, સાધુ સંગત મીરાં અટકી,

લે ચરણાચૂત પીયો, હો ગઘ, અમૃતકી વટકી...નાથ.

સુરત દોરપર મીરાં નાચે, શિરપે ઘડા ઉપર મટકી,

મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, સુરત લગી જેસે નટકી...નાથ.

અખજોનાં ખંધન.. રાગ—“ભજન”

જાન હે જાના, સખડો હે જાના,

સોહન જીસમે પહોચાના. ફિર નહિ આના જાના—ટેક

કાયા ઘડ કચ્ચા બાઈ, માયા બાદલકી જાઈ,

લડકાલડકી લુગાઈ, સ્વારચકી હે સગાઈ, મત હોના દિલગીર—

માલ ખજના મયના હાથી, ઘેડા ઓર સમયાના,

સખડો છોડ અકેલાહી જાના, આવે પરવાના;

જમ એકહુ ન ચમે ખહાના, ચલતી નહીં તદખીર.—ટેક.

જલસા સંગ્રહ. —રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કૌન સંગાથીરે બાબા—કીસીકા.

ભુડીરે માયા જગત જુલાયા, કહેત પુરાણકી પોથીરે—બા—કી.

ઘોલત દૂનીયા માલ ખજનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે—બા—કી.

આપહી આપે અકેલા રીંજના, હોતે મશાનકી માટીરે—બા—કી.

મનોહરી રંભા. રાગ:કંવાલી

જગતનાં બાગમાં બાપુ મઃયાળુ એક માળી છે;
 રસિલા છેડ ને પાણી સીચે ને કલાલી છે—ટેક.
 સુગંધી તો ભ્રમર રહેશે. ખરો માલિક તો તે રહેશે
 ખીલાવી જો નહિ દેશે, ભુલ્યો નિજધર્મ માળીએ—જ.
 જશે જ્યાં કુલની કળીઓ, જશે સાથે સુગંધી તો,
 હશે ફળ ત્યાં હશે ઠળીઓ, જુવો ધારો નિહાળીને—જ.
 પિતા પુત્રી પરાયું ધન, યશે ખીજે ને તે સ્વાધીન;
 જશે ભરથાર લઈ તે તન, રહેશે રોઘ માળીરે—જ.

સરદારખા.

—રાગ-ઉસ્તાદી—

બંસીવાલા આજેરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો ખેસ-ખં-
 આવન આવન કેહ ગયોજી. કર ગયો કાલ અનેક,
 ગીણુતાં ગીણુતાં ધીસ ગઇ, મોરી આંગળીઆરી રેખ.
 સાંવરીયા રસીલા સલુણા. પીયાને જીયાયે કર્યે નીચાર,
 હુમતો જોગી પ્રેમકેરે, પ્રેમ હુમારો દેશ
 શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકો, તખ લીચો આ વેશ.—ખં.

સાગર-સરિતા—

ભજન, રાગ, પદ.

ચંચળ લક્ષ્મીનાં ચાળારે જનમુર્ખ પુલી મરનારા,
 કાળાં—ધોળાં કરનારાં ખાંતે ખત્તા ખાનારા.—ચંચળ૦
 “જ્યમ વર્ષાની વીજળી પળપળ કરે ચમકાર,
 આજ મળ્યું ધન કાલે જશે, આંખ ચોળી રહેનારે.—ચંચળ૦
 મોટા મોટા નર મરી ગયા ત્યારે ગયું ન ઇંછ સાથ,
 જુઠો મદશો જળવો, તમે જશે ખાલી હાથરે.—ચંચળ૦

વિરાટ-પર્વ. રાગ ઉસ્તાદી લજન.

વરનન મુખસે કીયો ન જાય તેરો રાધા કીશન મુરારી.
કાગન મેં જગ હોરી ખેલત, બાહરત કુંજ બીહારી,
શ્રીદામનકી કુંજ ગલીમેં, બહોઆ પકડ રંગડારી,
કોષમેં આકર ભરેં ચઢાકર, તમ બોલી બ્રીજનારી.
મત રંગ ડારો લાજ ધરો તુમ, હમહય નાર કુંવારી,
તુમ હો નીરલજ હમ નહી અયશે મુખશે મુનોમે ગારી
(તમ)—ફગવા લીયે ખીન-જાને ન દુગાન્યુ-હસકે-શુભા મુરારી,
અખ કહાં જાઓ બયો મોરે આગે ભરમારી પીચકારો,
કહેને લગી સખ હાય જોડ—અય ગોકુલકે રખવારી,
તુમરે પ્રેમમેં બની હમ મુરખ, અંગીઆ બીજ ગઇ સારી,
અખતો છોડ દો ચીરે હમારે તુમ જીતે હમ હારી.

અંબરીષ—

—:≡≡≡:—

ગોવિન્દ તારા ગુણ સ્યા સ્યા ગાઉં (૨) હોજરે સાગર ગુણ ભરીયોજરે.
નવશેનવાણું પુર્યાનવાનવા ચીર વ્હાલા, દ્રૌપદીની વ્હારેઝટ ચડીયોહોજરે.
મન્દ્રેકોખીને વૃષ્ટિવૃજમાં કીધી ત્યારે, ટચલી આંગલીયે ગિરીવર ધરીયોહો.
કણુના કોઠાર ભરીયા, લુંટયા રંકે આ ઘડીરે,
બમણો કણુનીધી કણુમાં કરીયો—હોજરે.

બોલતો કાગળ

—:≡≡≡:—

ફુલજુજી ફુલોમાં ઝાઝા કુલ્યું ફુલ ફુલી કરમાશે,
ફુલી કરમાશે ખીલેલું આખર ખરી જાશે.
સરખા દીવસ ન ગયા કોષના તેમ નહી જાશે,
રેંટતણી ઘટમાખે ભરાશે ભરમઈ ઠસવાશે.
ઉજળું એ સફૂં દુધ આજ અબીમાનને દેખાશે,
જ્યારે પડશે કાળ ઝપાટો ત્યારે સમજાશે.

મોહજીત.

—:=====:

હજી નહિ આયે બાલમ કેસે કટે રતિયાં;
બાલા જોબન મેરી છાટી ઉમરીયાં...હજી.
સખી સંગ કોઈ નાહી, અમતો બ્યાકુલ બધ,
વૃજમેં અકેલી રહી, શીરત મેં થક ગધ;
બાના કનૈયા મારી ધરકત છતિયાં...હજી.

રા. માંડલીક.

—:=====:

ખુને જીગરકો પીતી હું બસ ગમમેં તેરે યાર,
કહેરે ચમનસેં શીરતી હું બસ ગમમેં તેરે યાર.
મય ચુપકે ચુપકે રોતી મુંહ આંસુઓસે ધોતી;
વોહ કહાં ગયો મેરો મોતી, મોતી બીના ના સોતી—

બસ ગમમેં તેરે યાર—ખુને

દીલ ઉસીકું દીજીયે દીવનાર યાર હો,
કયા હિંદુ કયા મુસલમીન—કદરદાન યાર હો,
મેરી નજર જો તુમસે લડ ગધ, મેં પલંગસે નીચે પડ ગધ
વોહ કહાં ગયો મેરે પ્યારે, મેં અગ્ની જેસી જલ ગધ

બસ ગમમેં તોરે યાર—ખુને

મીસ માણકુ.

—રાગ. કહેરવા—

હજીરો મેરે કાનકા મોતી કાનકા મોતી, કાનકા મોતી—હ.

ઝેરે મોતી મેરા, કાચપડા હે. (૨) લે જમુનાજલ ધોતી,

(“કેસે ધોતી”) લે જમુના જલ ધોતી—હજીરો—(૨)

ઝેરે મોતી મેરા લાખ ટકેકા (૨) ધર છતીયન પર સોતી (૨)

હજીરો મેરે—(૨) કાનકા મોતી—(૨) હજીરો મેરે—

“વાહરે વાહ, બડા બારી મોતી. હો હો હો હો. ” ! ! !

લજનમાલા—

રાગ. પદ.

જને ધરકમેં ફિર નાં દિઆ, જગમેં જાઆ તખ કયા હુવા;
 ચરખા પોકારે રૂઠ રૂઠ, આશક પુકારે તુંહી તુંહી;
 જને પ્રેમરસ ચાખ્યા નહિ, રસીઆ બના જખ કયા હુવા-જને
 દરિયા કિનારે માલમ ખડા, માલમ જને દરિયા મેરા;
 ફુલકી દિયે મોતી ના મિલા, માલમ બના જખ કયા હુવા-જને
 જોગી જુગત જને નહિ, કપડા રંગા તખ કયા હુવા;
 જન આપ-ઘટ રંગાં નહિ, પરઘટ રંગા જખ કયા હુવા-જને
 કાજ કીતામેં ખોલ કે મરાદલા, સુનાવે ઓરકુ;
 આપે અદલ ચલતા નહિ, કાજ બના જખ કયા હુવા-જને
 મકકે મદીને શહેરમેં, રાજદા કોઆ તખ કયા હુવા;
 દિલકા ફૂર જતા નહિ, કલમાં પડા તખ કયા હુવા-જને
 કેહેવે અલી સુન બે વલી, પીયુ પીયુ કિયે મેરા જ ગયા;
 જન સાંધ ગુન ગયા નહિ રોતા શીરા તખ કયા હુવા-જને
લેડી લાજવન્તી. રાગ-લજન.

જખડું કાયાને જનમ લીયો જગ હુસા એ કાયા રોઈ
 ફિર જગને છલ-કપટ શીખાયા એ કાયા ચંચલ હોઈ
 ચૌદા ખરસકી ભઈ અવસ્થા, કાયા મલમલ ધોઈ
 મદન ખરન પુજ્યું દરપન ચમકે દરશન લે હર કોઈ
 માત પીલાને ધરસે નીકલા કંથ શેજ પર સોઈ
 જન્મ ભયો શન્તાનકા, ફિર ઓર રૂપકી રંગત ખોઈ
 નયન બદલ ગએ કંથ કે જગ ચરચાને કી અધમોઈ
 પ્રથમ રોઈ એ કાયા મુરખ અત સમેલી રોઈ

મી. મુરારાદઅહી -ઉસ્તાદી-લજન.

મદીનેમેં મોહુમદ આયો. દીલબર સચ્ચો દીન જગાયો.

સરવર સચ્ચો દીન જગાયો.—મદીને.

જીભમાકી રાતકો જનમજ ધરીયો, અમીના ધર જાઓ.

દાર્દ હલીમા પાલના બુલાવે હુરાયે મંગલ ગાયો;

અબદલ્લા ઘર અંનત વધાયો.—મદીને.

નખી મોહુમદ ચલે મેહેરાજકુ ચોથે અરશયે આયો,

ચોથે અરસયે એક સેર ખડા યા, અંચુડી નખિસે પાયો,

મુદ્દત પરદેમેં દીખાયો.—મદીને.

ઉસ પરદેમેં નખીકું ખીઠાયો, અનહક બેદ ખતાયો,

આશુક માશુક દોનો હીલમીલ બેઠે, આશુક માશુક મન ભાયો;

નખીજી મહેરાજ સીધાયો.—મદીને.

નૂરકી પગરી નૂરકા જમા, નૂરકી સેજ ખીજાયો,

નૂરકા સેહરા, નખીજી શીરપર, મોતીયન મેહુ ખરશાયો;

નખીજી મહેરાજસે આયો.—મદીને.

કલમા પદો નીત નુર નખીકા, ઇલિમે-દીન. સોહાયો,

લાઇલાહુ, ઇલ્લીલાહુ મોહુમદ રસૂલીલ્લાહુ, કદમા મુખપાક પઢાયો,

નીરોશા. તેર કદમોમે આયો.—મદીને.

નાટકે-અધુતાદામન—તજે—લજન—

જગકો દોરંગી પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.

કોઇ રખમે ફેજ-રીસાલા કોઇ ઓહડે શાલ-દુશાલા,

કીસને તો કમલહી ના પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.—જગકો.

કહી અગ્રે રહુમત અરસે કોઇ બુન્દ પાતાકે તરસે,

કહી હુપ હય કહી છાયા, મુરખ ક્યું લલચાયા.—જગકો.

૨૧' માંડલીક.—રાગ. આશાવરી—

હઠ છોડ સખી ચલ સંગ મેરે, તોહે વૃજમે કાન યુલાવત હૈ.
 નહીં તુમ ખીન વાકો ચયન પરત નહીં ખાન પાન કષ્ટુ ભાવત હૈ.
 મોર મુગટ નહીં પહેનત હય, નહીં અંગ મુગંધ લગાવત હૈ.
 નહીં ઘેનુ ચરાવન જાત સખી, વોહે બંસીનાદ ન ભાવત હૈ.
 ક્યું એસો હીયો તેરો કડીન બયો, તોહે લાજ શરમ નહીં આવત હૈ,
 જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત અભાદિક પાર ન પાવત હૈ.
 તોરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હૈ.
 એક જાત ન જુક કહું સજની, અખ કયા ધતના તરસાવત હૈ,
 પ્રિયા માંધોસે બેગે મીલો પ્યારી, વોનો, તેરોહી નાજ ઉડાવત હૈ.

સીસ. પ્યારીજન.

—રાગ કહેરવા.

અપને ખવાજકી મેં જોગન ખતીરે હો (૨)
 જોગન ખતી: બેરાગન ખતીરે (૨) અપને ખવાજ—(૨)
 તુટાસઃ કુવા નીરખોરે, હોય ચમખેલી કુલ,
 સખ સખીયન મીલ સહેરા ગુથે પહુને નખી ઓ રસુલ.
 મેંતો જોગન ખતીરે, અપને ખવાજકી—
 પત્તા તુટા ડાલસરે, લેગધ પવન ઉડાય.
 અખકે ખીજડે કખ મીલેગે, ઉપર ચલે-વો-જાય-મેં તો જોગન-અપને.
 પત્તા જુકાળ ટેહનીકે નીચે, ખતાયે પાંચો કુલ,
 ઉપરકે પતે સખી જુકરે, પહુનાયે નખી ઓ રસુલ...મેં તો.

પ્યારા સાહેબ—રાગ, આશાવરી—

કરલે સોગાર ચતર અલખેલી, સાજનકે ધર જાના હોગા. (૨)
 આડી ઉડાવન માટી ખીજાવન, મટીમેં મિલ જાના હોગા—
 નહાલે ઘોલે શીશ ગુચવાલે, શીર વહાસે નહીં આના હોમા—કરલે

નાટકે—ચંદ્ર મધુરી—તર્જો—ઉસ્તાદી.



તેરે લીયે જોખનીઆ બનાએ-
રખુંગી;-સો તેરે લીયે,
સોનેકા ધડવા હય ઓર-
ધડે પર ઝારી-યાર.
ગંગાજલ પનીયા ભરવાએ-
રખુંગી;-સો તેરે લીયે-તેરે.
કુલ મંગાયા મયને-
તુરરા બનાય યાર
કુલનકા ગજરા બનાએ-
રખુંગી;-સો તેરે લીયે-તેરે
હાર લી પહેરા મયને
પહેરી બંગરીયાં યાર,
જુદેમે માતીઆં બધાએ-
રખુંગી; સો તેરે લીયે-તેરે

નાટકે—વિર કેશરી— —તર્જો, કંવાલી—

જખ દીલ ન હો કાખુમેં તો ક્યા મેરી ખતા હય, ચેહુ શાને ખુદા હય,
સચ હય જો મહોખતમેં કીસીને કહા હય, આફત હય બલા હય,
આઝારે મોહબતસે તો અદલાહી બચાએ ચેહુ ગમ ન દીખાએ,
યહ દર્દ વહિ હય, જસકી નહી કોઈ દવા હય, બેકાર દુઆ હય,
શાયદા કો લગે કોનસે અંદાઝ, તો દેખો, કુછ ગૌર તો કરો,
મરતા હય તો મરનેકે સીવા, કોન જ્યા હય, આખરકો દના હય.

એ કોનો વાંક.

—:≡:—

વસકી રાતો રાહતએ બસર હોને દો
 ચામહીસે એ ધમકી કે રાહર હોને દો
 છેડતે કયું દો જુવાનીમે હસીના કો અમીર
 રાતહી ભરકા થેહ જોખન હય સહર હોને દો
 નાલએ બુલબુલસે દિલયે ચોટ અયસી લગ ગઈ
 રોતે રોતે બાગબાંકો આજ દિયકી લગ ગઈ—નાલએ
 દરદે દીલને ઉઠકે પહેલું વહી ચોંકા દીયા
 આંખ બદલી અય અમીર ઉસને મચ ખીસમીલ હોગયા
 રાત ભરમે જખ આંખ મેરી લગ ગઈ
 વહાં નીગાહ તીરછી ડુઈ ચહા દીલમે બરછી લગ ગઈ—નાલએ

લયલી-મજનું.

—રાગ-કુમરી—

આંસુવા ભરે મોરે નયેન, દીલરા કાંપે મોરે હો.—આંસુવા.
 દોહરા { જાને મનકો લેહમન, દુખે નજને કોએ,
 પરકનાહાર દુખઓ, દુખકો મારો હોય.—આં
 લીલત છતીઅન હએ મોરી, ઓર ચઢતહએ સાંસ,
 રૂપ સરૂપ તો જલ ગયો, દેહ બની જુંઘાસ.—આં
 જમ કહે ના કીજએ, પ્રીતમે જવે પ્રાન
 કએસે બંધબ્દો છોડીએ, જો બાંધત હએ દોગન—આં
 આગ જલાવે હાડકો, ઓર જલાવે માંસ,
 મેલ જલાવે સખ કંકુ, ન રાખે છ કીઆસ.—આં
 ચીંતાને સખ લુટીઆ જોખન ઓર આરામ,
 પ્રીતમ જતો ચખચુકે, વાકા લેં ન નામ.—આં

નાટકે—અમળેનાં બંધન—ગઝલે—કવ્વાલી.

બાગ બાંકા હૈ ન ખટખ, નહૈ સૈયાદદા ભય,
દોસ્તો દીલસે કહો; હિંદુ મુસલમાનકી જય,
આંખ ખોલે હિંદ, અખ ગફલતકે પરદે દુર કર,
આજ તક સોયા, મગર અખ ખ્યાલ દિલસે દુર કર.
રાસ્તા હૈ એક, પર ગલીઓ મેં ચકર હૈ બડા,
હૈ ખુદા ઐર રામ એક, દો દો કે રખને દુર કર.
કોન હિન્દુ ઐર મુસલમાન, પારસી સખ બાઈ હેં,
એક માંકે હેં સપુત, આપસકે, ઝગડે દુર કર,
બાદ મરને કે ન જા, હરગીઝ બિદેશી કથા મેં,
ગર બિદેશી હૈ કંઈન, ઉસકે બી દુકડે ફર કર.

સોનેરી જાળ.

—રાગ ઉસ્તાદી—

ક્યસે ખોલું અટારી, નયનનોકે પાન લગ જાય,
બાલો બોલો જોખનવા છુંટાય—ક્યસે.
જોખનવા જોર કરે, મનવા ન ધીર પારે, ધુંધટકોપટ ખુલ જાય (ક્યસે)
પાપી પપૈયા; ન છુલખુલસે જાત કરે, જોખનકો રંગ છડ જાય; (ક્યસે)
જમના કે તીરે ખડો કુંવર કન્હુડાં, મોસે નજરીયાં મીલાય; ક્યસે.

સુરશ્યામ.

—:≡:—

સૈયાં હું છું ગુલાબી રંગ. પ્રીતમ રંગ કેશરીયા,
મારૂં જોખન ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા—સૈયાં
પાન ગંગેરી જસોદા બીડીયા, ચાવે ગુલાબી ફુલ,
ચલાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં
ચુન ચુન કલીયાં મોજ બીછાઈ, સોવે ગુલાબી ફુલ,
ઉડાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં

રામચાક્ર નં. ૫૧૨-ઉસ્દી લજન-

અલી જીર લે, મુરખ મનવા પીછે તું પરતાવેગા,
રે લાઈ પીછે તું પરતાવેગા
 ધસ દુનીયામેં કહેત કપીરા ફેર જનમ નહિં પાવેગા (૨)-અલી.
 દેરે દીલાવે નામ મૈલાકે, દેવેગા તો પાવેગા.
રે લાઈ દેવેગા તો પાવેગા.
 ગયા વખત ફેર નહિં મીલનેકા, ખાલી હાથે જાવેગા (૨)-અલી.
 દુનિયારે દૌલત માલ ખજાના, સંગ ન તેરે આવેગા
રે લાઈ સંગ ન તેરે આવેગા
 મહેલ મહેલીયાં બાગ-બગીચા, સખ છોડકર જાવેગા (૨)-અલી.
 હાથીરે ઘોડા ફેણુરે લશ્કર ધરકુલે ચોડી ખીઠાવેગા,
રે લાઈ ધરકુલે ચોડી ખીઠાવેગા.
 દીલકે બીતર તનસે મનડા, જમરા જીવ લે જાવેગા (૨) અલી.
 રોજે મહેશરમેં નિશદીન બોલે, પાક મોહમદ આવેગા,
રે લાઈ પાક મોહમદ આવેગા.
 નખી મોહમદ મુસ્તકા, ફૂલ આલમકુ ખેતાવેગા-અલી.

મતાપ લક્ષ્મી રાગ-લજન.

જિંચી સી અટારીયોસેં દેખે મેરા રામ બાબા
 અચ્છી અચ્છી ગાડી ચૈયે પુલંદા બગીચા.
 બયો તું અનોખો બંદા દામ કો ગુલામ બાબા-જિંચી.
 અચ્છી અચ્છી જોડે ચૈયે, નર્મ હો જીવાની.
 અખતો બયો તું-પકડો કામકો ગુલામ બાબા-જિંચી.
 આજ તો હસી હે બલા રાખ' કા હે રોના.
 એક બેર તો તું હોજી રામકો ગુલામ બાબા-જિંચી.

અનવર કાવ્ય. —રાગ ભજન:—

સમજ મન મેરારે યહાં કાષ્ટ નહીં તેરા,
કયા ગફલતમે કહેતા હે તું નાહક મેરા મેરા!—સમજ.
બાપ ભાઈ ઓર લડકા લડકી ઓરત કુટુંબ કબીલા,
દોસ્ત આસના સખ દુનિયાકે, કયું ગફલતમે ઘેરા!—સમજ.
મેહલ ઝરખા કામ નહિ આવે, સાહેબકી દરવાહુમે,
એક દિન એસા આયગ બંદે, જંગલ હોગા ડેરા—સમજ.
ખાઓ પીઓ ઓર ખરચો પ્યારે, ધરમ પુન્ય કુછ કરલો,
સંગ તમારે હોય ઉમલા આગે રસ્તા અંધેરા—સમજ.
માની તુમ બેપારકો આવે કુછ તો સોદા કરલો,
જબ મુઢીમે ખોટ પડેગી, ફેગટ જાયગા ફેરા—સમજ.

સોનેરી જાળ. —:===:—

ગોરી ધીરે ચલોરે, ગગરી છત્રકે ન જાય;...ગોરી.
સર પર ઘડા, ઘડે પર ગાગર,
પતલી કમર બલ ખાય ન જાય;...ગોરી.
ચોલા તંગ ભધ ચુનરી સરક ગધ,
જોખન બાલો કરનાય ન જાય;...ગોરી.

સોનેરી જાળ. —રાગ-ઉસ્તાદી—

બરન દે તું પનિયાં, સજનવા, બરન દે તું પનિયાં;...બરન.
છોરછોર બઈયા મોરી, હાયરે મોરારી;
સઈયાં, દુઃખ દઈયાં, કાહે મારે તું નયનિયાં...બરન.
સખિયન સખ ભાગી, કાહે મોહે રોકે ઠાડી.
બને દે કનઈયા, તોહે દેહંગી મખનીયાં;...બરન.

રામાયણ.

—:રાગ ગઝલ:—

જો હય મંજૂર ધન-રક્ષા તો ધનવાનો બનો દાની,
 કુઓં સે જલ ન નિકલેગા, તો સડ જાયેગા સખ પાની.
 દિયા જલ હમકો બાદલને, તો ઉચા હોગયા-બાદલ.
 રહા નિચાહી સાગર હય અદાતકો પશે માની.
 કોઇ મરતા હય ધનદે કરે, કોઇ દેતા હય ધન મરે કરે,
 જરાસે ફરકે કો જાતે હયે “જ્ઞાની” કે “અજ્ઞાની”

મીસ-અછનબાઇ.

—:રાગ-દાદરા:—

ના છેરો સૈયા, બારી ઉમર લરકૈયા, (૨) ના છેરો સૈયા,
 વિનતી કહું મેં પડું પૈયા, ના છેરો સૈયા, બારી ઉમર લરકૈયા-નહિ.
 કરપકરા મોરી, ચુરીયા તરક ગઇ. કરપકરા મોરી (૩) ચુરીયા તરક ગઇ.
 છોરો છોરો મોરી બૈયા છોરો મોરી બૈયા (૩) ના છેરો સૈયા.
 શેર. { ધરકકે હાલમે ચારખ કોઈ આ ગહ નહો.
 { પાઉંધસ રાહમે રખકર કોઈ ગુમ રાહુનહો.

{ શાહિદે હુશન કે રસવા સરે આઝાર ન હો.
 ” { હુશન યુસુફ બી નઝરાયે તો શીર ચાહ ન હો.
 એસે પીયામે પડું પૈયાં, ન છેરો સૈયા, બારી ઉમર લરકૈયા.
 ન છેરો સૈયા (૨) બારી ઉમર લરકૈયા, ન છેરો સૈયા

જલસા સંગ્રહ. —:રાગ, કાલીંગડો, હોરી.:—

સાવરા કોન ખેત્રે તુમસે હોરીરે-સાંવરા.
 મુરલી બજાવે, રંગ વરસાવે, સંગ નાયત રાધા ગોરીરે-સાંવરા.
 તટ જમુના જલ પનીયામે ગધથી, બંધ્યાં પકરે ઝક જોરીરે-સાંવરા.
 જમ પોઠાઈ મેં જશોમતી આગે, સીર ગમરી મોરી ફોરીરે-સાંવરા.
 દાસ કહે પ્રભુ અખ કાંહા જખએ, પ્રીત લગાયે ક્યું તોરીરે-સાંવરા.

મોનેરી જાળ.

રાગ-ગઝલ.

દિલદારકી હર યાદમેં જોખન ગયા તો ક્યા હુવા;
 ! ગુલ બદન કીસ કામકા દિલદારકી યારી ખીના,
 દેલદાર નહિં તો હમ નહિં, જોગન ખની તો ક્યા હુવા;
 વો) ધક્કકી હેઝત ખીના, ના ચયન દિલ પાવ કહી;
 જપતે જખાંપર નામકો, હમ બી ગયા તો ક્યા હુવા;
 ફીરા મીલા, મોતી મીલા, સૂરત મીલી, સખ કુછ મીલા,
 દેલદાર આકે ના મીલા, જોખન મીલા તો ક્યા હુવા.

શ્રી બ્રહ્માનંદ લજનમાળા-(રાગ-રેખતા-તાલ દાદરા.)

ખાશક હવા જે દિલ તો ક્યા કાયરપણા કરે,
 જોખનમેં દિયા શીશ તો ચોટનસે ક્યા ડરે;
 માશુકકા મિલના ખડા હૈ કઠીન સમઝ લે,
 માવેગા શો દિદાર જે જતા હવા મરે.—૧
 મગર હય મુકામ ચારકે જના જરૂર હૈ,
 ખતા હૈ વકત ખિતાત ફિર ધીર ક્યા ધરે.—૨
 ખતા હૈ દેખના જખી દિલદાર કો અપને,
 નિયાકી તરફમેં સદા શીર ક્યાં નજર બરે.—૩
 ટૂંચ્યા નદીકિ ધારમેં જે દૂખતા ફિરે,
 મહાનંદ વો લવસિંધુ નીર પાર ક્યા તરે.—૪

મીનળ-મુંજળ.

—રાગ-ઉસ્તાદી—

મલબેલા અકેલા આયા અલી, જાને ન પાવે વાકી રોકો ગલી,
 મય જલ જમના બરન જત રહી. ખીચ ડગર મોહે આન છલી.
 તોરો હમ. હાય હંચેકો સજની, નય બેસર મોરી અંપાકલી-અલબેલા

રામવર્ષા.

—:વૈરાગ્ય, રાગ માઝ:—

જન્હાં ધર ઝુલતે હાથી, હજારે લાખકે સાથી,
 ગેન્હોકા ખા ગણ માટી. તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા. ૧.
 કકારાહ કુચકા બાજે કિ અર મૌતકા ગાજે,
 જ્યોં આવણુ મેઘરા ગાજે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા-૨
 હાં ગયે ખ્યાન મદમાતે જો સુરજ ચાંદ ચમકાતે,
 ૧ દેખે કહાં જીવહુ જાતે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા-૨
 જન્હાં ધર લાલ ઐર હીરે, સદા મુખ પાન ઐર ખીડે,
 જન્હાંતું ખા ગએ કીડે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા-૩
 જન્હાં ધર પાલખી ઘોડે, જરી-જર બક્ષતકે જોડે,
 ૧હી અખ મૌતને તેડે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા ૪
 જન્હાંકે બાલ થે કાલે, મલમયાં દૂધસે પાલે,
 ૧હ આખર આગમેં ડાલે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા-૫
 જન્હાં સંગ પ્યાર ચા તેરા, બિન્હાંને કીયા ખાકમેં ડેરા,
 ૧ ફિર વહ કરતેગા ફેરા, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા-૬

મીસ પ્યારી જાન. —રાગ-હોરી—

શામ મોસે ચોરી લગાઇ ફેસે હોરી ખીલાઇ (૨)
 ખેલત ગેંદ ગીરી જ જમુનામેં, (૨) કીન મોરી ગેંદ ચુરાઇ.
 હા હાં રે લાલા, કીન મોરી ગેંદ ચુરાઇ.
 હાય ડાલ અંગીયા બીચ દેખું-એક હાંરે એક-લાઇ-દો-પાઇ.
 શ્યામ મોસે ચોરી લગાઇ અરે હાં રે શ્યામ મોસે ચોરી લગાઇ-ફેસે.
 નિર્વાજહોતુમ શ્યામચુરાઇ, ગેંદયેહાયસે ચુરાઇ. હા-હાંરે-લાલાગેંદયે.—
 હાય ડાલ જ અંગીયા બીચદેખો, એક હારે ગેંદ-જનુના બીચ પાઇ.
 શ્યામ મોસે ચોરી લગાઇ-અરે હાં હારે શ્યામ મોસે લગાઇ ?
 ફેસો હોરી ખીલાઇ ? ફેસો હોરી લગાઇ ?—

નાટકે—અસીરે હિસ્—તજે—ગઝલ.



મળહ દેતે હય ક્યા યાર,
તેરે બાલ ધુંધરવાલે,
નીકલી મેરે દીલસે આહ,
જતા થા વોરશ કે માહ.
દેખા દુસ્મનને હમરાહ,
દોનો હાથ ગલેમેં ડાલો.
પેહેલેથા મુજસે તકરાર,
અખ તુ ક્યું કરતા હય પ્યાર.
અખ તેરી તરફસે યાર,
મેરે દીલમેં પડ ગયે છાલે.

તેરી બવ હય યા શમશીર. તેરી ચીતવન હય યા તીર.
હય આંખે છુતે ખેપીર ન્યા હય જહોર ભરે દો પ્યાસે.
કોઇ દમદા હું મેહુમાન, એક નજર ધંધરલી જાન.
તેરી આંખોકે કુરબાન આ, મુહ ફેરકે જાને વાસે.

શાલિવાહન.

—:≡≡≡:—

અટારીયાંપે ચડ ગઈ રે મયંતો હુધ બદનામ;
ચઢતી અટારીયાંપે રાજાને દેખલીની,
ઉતરતે દેખી કોટવાલરે, શરમમેં મરગધરે—મયતો.
બારા જોખનપે મર ગયે દોનો, દોનોમે ચલી તલવારરે;
નજર મેરી હડ ગઈ રે મયતો હુધ બદનામ—મયતો.

કુલિન-નાયકા.

રાગ-ભજન.

જ્યરવાં રેન ખીતી અખ જગ, રેન ખીતી અખ જગ-જ.
સોવત સોવત ખીત ગઘ આયું, શીર નહીં ચેત અજાગ-જ.
પાપ કરમ કો તજ દે પ્રાણી, પ્રભુ સુમરનમે લાગ-જ.

શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-રાગ,-ગઝલ-તાલ-દાદરા.

અપને કો આપ જુલકે હૈરાન હો ગયા,
માયાકે જલમેં ફસા વેરાન હો ગયા...ટેક૦

જડ દેહકો અપના સ્વરૂપ સમજ માન મન લીયા,
દીનરાત ખાને પાન કામ કાજ દિલ દીયા;
પાનીકે મિલકે દુધ એક જાન હો ગયા...અપનેકો૦

વિષયોકે દેખ દેખકે લાલચ મયા રહા,
દીપકમેં જ્યોં પતંગ જાય કે સમા રહા;
વિના વિચારકે સદા નાદાન હો ગયા...અપનેકો૦

કર પુણ્ય પાપ સ્વર્ગ નરક ભોગતા શીર,
તૃષ્ણાકી ડોરસે બંધા સદા ધરમ ધરે;
પીકર કે મોહકી સુરા ખેલાન હો ગયા...અપનેકો૦

સત સંગમે જાકર સદા દિલમેં બિચાર લે,
બદનમેં અપને આપ રૂપકે નિહાર લે;

બ્રહ્માનંદ મિલે મોક્ષ જખી જ્ઞાન હો ગયા...અપનેકો૦



ગઝલે-હિન્દ ભાગ. ૧-થી-૮ ની મોટી તૈયાર થઈ ચુકી છે.

લખો:-સી. એમ. શાહ. બુક્સેલર રાણીતળાવ-સુરત.

સંગ્રહ કરવા લાયક ઉપયોગી બુકો.

જાદુકળા પ્રકાશ (મંત્ર, તંત્ર, જંત્ર, હીખાટીઝમ, હાથ ચાલાકીના ખેલ વીગેરે
આખતથી ભરપુર કી. ૧-૦-૦

જાદુઈ જડ-ચુટ્ટી કી. ૦-૮-૦

જાદુકપટ કી. ૦-૮-૦

યોગની ચાવી કી. ૧-૦-૦

હુન્નરશિક્ષક(પૈસા કમાવાનું સાધન) ૧-૪-૦

હુન્નર સમુદાય ,, કી. ૦-૮-૦

રોગનિવારણ(દેશી વૈદ્યાના ઉપાયો) ૦-૧૨-૦

ગાઈડ ટુ ઈંગ્લીશ ટીચ ધેર બેઠાં વગર

માસ્તરે અંગ્રેજી શીખવનાર કી. ૧-૪-૦

ઉપર જણાવેલી તથા એ શીવાય બીજી કોઈ
પણ બુકો મારે લખો નીચેને સરનામે

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ રાણીતળાવ-મુરત.

૧૯૭૫

માત્ર આઠ-આઠ, આના

—અદ્ભૂત “ગીટકટીવ” વાર્તાઓ—

દરેક-દરેક-બુક છુપી પોલીશનાં

—પ્રરાકમ અને ભેદભરમથી ભરપુર છે—

ચોક્કટનો એકો-તેર પાનાની કેટ

લાલનો એકો ચાને વિર છુંટાડે

સયતાની સંસાર-ઝેરી નાગલ્ય

મોતીની માળા-માહદેવાની મુર્તી

ખુની મેના ચાને પ્રપચી પ્રેમદા

સરોવરની સુંદરી બા. ૧ લો

..... બા. ૨ જો

અત્યાચારી અપ્સરા

મોહબ્બત કે ખુન ?

કુલેવરનો એકો

કાળીનો એકો

લાલનો બાદર

ભયંકર ભામીની

ભયંકર મુર્તી જખી

પતી કે પીશાચ

ડાકટર કે દૈત્ય

સાડાસાત ખુન

ઉપલી દરેક બુકની કીંમત નંગ એકનાં ફક્ત આઠ આના. પો વધુ

આજેજ મંગાવો—

જ્ઞાન-સાથે-ગરમત આપનારી

સામાજિક ભેદ ભરમથી ભરપુર

—રસીક નવલકથાઓ—

નનુજીલાલ હીરજી

રામનરો જાળ

કમળા ડ.શીરી

વસંત અને શુભાષ

ચંપા સેઠાણી

દીનકર મણી બા. ૧ લો

..... બા. ૨ જો

સમાજની સંઘ્યા બા. ૧ લો

..... બા. ૨ જો

ઝેરની પ્યાલી બા. ૧ લો

..... બા. ૨ જો

માહરી કુસમ બા. ૧ લો

..... બા. ૨ જો

જાપાની જાદુગર-ઉડતો મહેલ

બોલતો પલંગ

જાદુઈ માછલી

પત્થરનો પાદશાહ

મળવાનું ઢેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીતળાવ-સુરત.

